

PINmagazine.ro

Publicația ecosistemului regional de tech

Citește online

pinmagazine.ro

din Iași, în toată țara

backed by

FABLABIAȘI

PIN AWARDS 2026

PINAWARDS.RO #PINawards

FABLAB

IAȘI

fablabiasi.ro

MORE THAN COWORK FABWORK

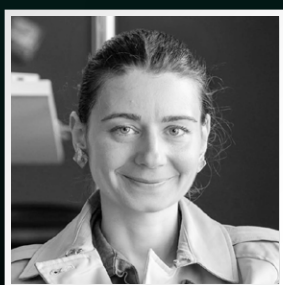
Illustrații: Alexei Spă - Themi, Tudor-Sarciu

CLEPSIDRA VIE
REGENERA

Adrian Mironescu
OPTIMISM WORKS

AI PARTE
DE COMUNITATE?

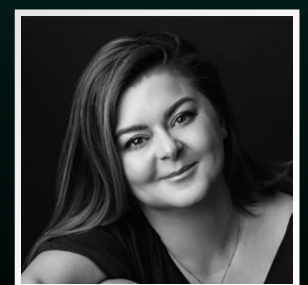
Alexandra Ceornei
Fab Lab Iasi

DE LA TEI DIN IAȘI
LA ECHIPE CARE RESPIRĂ

Cristi Grăunte
Heroic Team

Fundația Universitară
„Gheorghe Asachi” din Iași

Lidia Alexa
TUIASI

REGISTER

#Defence&Security #Infrastructure #UX Soluțiile voastre decolează!

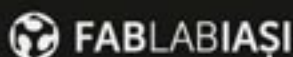
AIR HACK IASI,

5-7 iunie

ÎNREGISTREAZĂ-TE
fablabiasi.ro/air-hack-iasi

powered by

AEROPORTUL IAȘI

Comunitatea este infrastructura care nu se vede

Timp de 10 ani, **PINmagazine** a scris despre tehnologie, companii, startup-uri, oameni, proiecte, investiții și idei care mișcă regiunea înainte. Dar, dacă mă uit înapoi la tot ce am construit în acest timp, cred că adevărul cel mai important este altul: dezvoltarea nu vine doar din clădiri, bugete sau strategii. Vine din oameni. Din întâlniri. Din încredere. Din colaborările care apar atunci când cineva are curajul să spună: hai să facem împreună.

Poate că aici a fost, de fapt, miza PIN încă de la început. Nu doar să observăm ce mișcă industria, ci să punem reflectorul pe cei care creează valoare, să conectăm inițiative și să dăm vizibilitate unei energii care exista deja în regiune, dar care avea nevoie de o voce mai clară. **PINmagazine**, website-ul și gala PIN Awards au pornit din această convingere. Mulțumesc lui **Dan Radu**, alături de care am pornit aceste inițiative și care face parte fără îndoială, din ADN-ul acestui proiect.

In timp, **PIN** a crescut odată cu orașul și cu regiunea. Dintr-o publicație foarte atentă la industrie, a devenit tot mai mult o platformă despre ecosistem. Despre ce se întâmplă între companii și universități, între startup-uri și parteneri, între idei și execuție, între generații care au ceva de spus și ceva de construit împreună. Cu alte cuvinte, despre acea in-

Dan Zaharia

fondator
Fab Lab Iași

frastructură care nu se vede imediat, dar fără de care nimic important nu rezistă.

Tema acestui număr, „Comunitate și colaborare” vine firesc. Trăim într-o perioadă în care tehnologia accelerează, competiția este mai intensă, iar tentația de a lucra fiecare în bula lui este mare. Tocmai de aceea cred că viitorul nu va aparține celor care știu doar să performeze individual, ci comunităților care știu să creeze conexiuni, să construiască încredere, să împartă idei și să transforme proximitatea în avantaj.

Urmează și două momente importante care spun bine această direcție. **Gala PIN Awards 2026**, pe 27 mai, rămâne spațiul nostru de recunoaștere pentru oamenii, proiectele și organizațiile care pun umărul la dezvoltarea ecosistemului regional. La scurt timp după aceea, pregătim **AIR**

HACK IAȘI, între 5 și 7 iunie, la Aeroportul Iași, un context diferit, dar cu aceeași miză: colaborarea reală, aplicată, între oameni care vor să testeze idei și să ducă inovația mai aproape de viața concretă.

Mi-a rămas în minte și un gând al lui **Adrian Mironescu**, de la **Optimism Works**: „Fii cea mai bună versiune a ta și atunci lumea va deveni cea mai bună versiune a sa”. Cred că aici stă, de fapt, și sensul unei comunități sănătoase. În ambiția fiecăruia de a crește, fără să uite că progresul adevărat apare atunci când creștem împreună.

Asta ne dorim să devină PIN, acum, sub umbrela **Fab Lab Iași**: mai mult decât o revistă, mai mult decât un site, mai mult decât o gală. O expresie firească a unui ecosistem care crede în oameni, în idei și în puterea lor de a se întâlni la momentul potrivit. Un loc din care comunitatea se vede, se înțelege și se proiectează mai departe cu mai multă încredere.

Dacă **Fab Lab Iași** este spațiul în care colaborarea prinde formă, **PIN** trebuie să fie vocea care o face vizibilă. Pentru că infrastructura cea mai importantă a unei regiuni nu este doar cea care se construiește din beton, ci aceea care se construiește, zi de zi, între oameni. ●

Ce puteți citi în acest număr:

EDITORIAL

Dan Zaharia – Comunitatea este infrastructura care nu se vede

FAB PEOPLE

- Alexandra Ceornei – Ai parte de comunitate? 5
Adrian Mironescu – Clepsidra Vie REGENERA 8
Mihai Alexandru Bîrsan – Liceul tău caută investitori în viitor 10
Valentin Mazareanu – De ce avem nevoie de o comunitate GRC și cum formăm noua generație de specialiști în Iași 12
Cristian Grăunte – De la teii din Iași la echipe care respiră 14
Ancuța Herinean – Comunitatea AML România: Anti-Money Laundering dincolo de procese 16
Adriana Truong – Frontiers is not for spectators 18
Radu-Alex Andrei – Ce nu a putut fi vândut, va fi vândut 20
Daniel Dragoș Panainte – Co-creație și Co-working 25

BUSINESS MINDSET

- Irina Ioana Brudaru – Colaborare *cross functional* în echipele de date 26
Irina Butnaru – The Work Should Look Different. Does Yours? 28
Alin Popescu – Taxa pe diacritice 30
Mihai Mocanu – Startup-urile din Iași nu duc lipsă de idei. Duc lipsă de feedback real (ego avem destul) 32
Claudiu Florea – Minte ca sistem complex: de ce supraviețuiesc generalistii în era AI 34
David Truong – Don't wait on AI 36
Adina Serediuc – Living Lab – Laboratorul care îți validează startup-ul în lumea reală 38

- Gabriel Manole – AI în business: de ce nu se întâmplă mai mult? 40
Sebastian Arhire – Ce este recrutarea de personal și de ce comunicarea este esențială pentru succes 42
Răzvan Rughiniș – Era AI: avem resursele, ne trebuie conversația 44
Bogdan Bindea – Viața înainte de baze de date. Cum arăta „Stone Age”-ul datelor? 46

COMMUNITY ACTIONS

- Lidia Alexa – Fundația Universitară „Gheorghe Asachi” din Iași: oameni, idei și proiecte care contează 48
Angela Acioabăniței – Fundația Comunitară Iași – un reper în filantropia locală 50
Diana Huțanu – Reginnova NE: 10 ani de comunitate și colaborare în industria modei 52
Rucsandra Topoloiu – Excelența are nevoie de o șansă: Cosmin, un tânăr talentat și programul ProRuralis 54
Mihai Neacșu – Quantum Computing: de la concept la impact – o tehnologie construită prin colaborare 56

PARTNERS

- 111.953 de ore, în doar 7 zile, de Global Money Week. Mulțumim! 58
UNbreakable – prima competiție în care echipele au concurat cu un agent AI autonom 61
Raluca Macovei – Samdam România: când un business de familie devine o comunitate care crește oameni și idei 64
Andrei Cozma – Cum se strică o piață. Și cum încercăm să o curățăm 66
Raluca Munteanu – Iașul – punctul zero al remodelării urbane. 55 de experți și peste 400 de participanți, în cadrul TILIA – Summitul Orașelor din România 68
Cristiana Săveanu – AUMOVIO Iași: 20 de ani de inovație în tehnologia mobilității și impact în comunitate 72

COLEGIUL EDITORIAL:

Dan Zaharia – fondator Fab Lab Iași, Marius Cristian – secretar general de redacție, Adrian Mironescu, Optimism Works – strategic designer, Alexandra Ceornei – content & community specialist, Andra Boscodeală – social media specialist, Mugur Cadinoiu – fotograf, Mircea Tăune, Sigmatic – website pinmagazine.ro, Dan Radu – membru onorific. **Fotografii:** shutterstock.com, depositphotos.com.

Ai parte de comunitate?

Să fii parte dintr-o comunitate nu e cool. E necesar. Rădem, glumim, dar oricât de rebel(ă) sau nemulțumit(ă) ai fi de ce se întâmplă în jurul tău, să fii o piesă dintr-un puzzle mai mare e ceva care îți dă poftă să ieși din bula ta și să pui mușchii la treabă.

Câtă piele pui în joc?

De când joc rolul de Community manager la Fab Lab Iași, perspectiva mea despre comunitate se tot șlefuieste. Și subiectul ăsta de „cât de mult pui de la tine” e o provocare pentru că, pentru mine, noțiunea de „gri” și jumătăți de măsură îmi dă greu. Am învățat că jucatul cu toate cărțile pe masă este esențial și îi ține pe oameni angrenați în mod autentic. Însă nu toată lumea funcționează la fel. Și e firesc, mai ales când membrii unei comunități au și alte responsabilități.

Am pățit-o de multe ori: m-am entuziasmat, am făcut, am tras de oameni. „Hai să facem”, „hai că o să fie fain”. Din mult

Alexandra Ceornei

Community manager la Fab Lab Iași

tras, venea prea puțină implicare înapoi. Și am trăit un moment de multe momente de revoltă, apoi de oboseală. De multe ori, am vrut să renunț.

Până când, la un moment dat cineva din comunitate mi-a dat-o pe față: „Alexandra, o să-ți zic sincer. Până acum, mi-a fost rușine să te refuz, dar de data asta chiar nu vreau să particip. Nu vreau, nu rezonează cu mine.”

Și atunci, mi-a picat vorba aceea, măru-n cap: „băi Alexandra, tu nu i-ai întrebat pe oameni dacă ei vor să se

implice în treaba asta. Dacă are sens și pentru ei.”

Câteodată „un pas înapoi” face bine

Am învățat greu să mă retrag și să nu iau lucrurile personal. Am înțeles (și încă procesez) că:

- **munca de comunitate e mereu un dans între energia oamenilor care lucrează și energia echipei** – nu e nevoie să fiu eu tot timpul “dj” și nici să mă descurc singură; cheia e să ascult cu atenție mesajele pe care mi le transmit ceilalți.
- **oamenii simt când lucrurile sunt făcute așezat, cu intenție și cu dedicare** – și de aici, intenția de a face mai puțin și mai bun, cu oamenii care au nevoia reală de a fi părtași experiențelor pe care le creăm;
- **un community manager relaxat = o comunitate deschisă pentru inițiative noi** – dacă ești într-o funcție de manager/coordonator/leader, încearcă și tu tactica asta. Fă efortul de a te detașa măcar puțin de dorința de a controla tot ce mișcă în grupul tău de oameni. S-ar putea să observi niște lucruri minunate :)
- **filtrul bucuriei în alegerea activităților** – au fost ritualuri și evenimente organizate în care numărul de participanți era extrem de mic și asta, desigur, m-a frustrat și mi-a stors energia. După ce am pus presiune pe mine, am realizat că îmi pierdusem bucuria. Acum, mă întreb, înainte de a organiza ceva: „Asta mie mi-ar aduce bucurie pe termen lung?”

Tu ce lecții ai învățat din comunitățile în care te-ai implicat, ca leader sau ca membru activ?

Fotografie realizată de colegul meu, Mugur, fotograful care surprinde cele mai faine momente din întâlnirile noastre de comunitate

Mesajul e de la Dan Popescu, o surpriză de om care pune umărul în comunitatea Fab Lab Iași, dar și în mai multe inițiative de startup, cum ar fi Fondatori din viitor sau Innovation Labs Iași

Co-creare înseamnă „și la bine, și la greu“

Când am venit la Fab Lab Iași nu mi-am imaginat în ce mă bag. Într-un spațiu de coworking există mereu situații imprevizibile, în care e nevoie de maximă flexibilitate, spontaneitate și deschidere. Am fost de multe ori în situația în care n-am avut habar cum să gestionez momentele dificile – căci da, au fost multe și din felul ăsta. Și pentru astfel de momente „întrebă-l pe ChatGPT“ nu funcționează. Nu doar pentru că viteza de reacție trebuie să fie rapidă, ci pentru că

noblețea și umanitatea nu se regăsesc în răspunsurile lui perfecte.

Am învățat că, dincolo de facilități, productivitate și comunicare promptă, ce face diferența în acest proces de co-creare este abordarea sinceră a unui singur lucru: **și la locul de muncă avem nevoie de măcar un camarad care să ne asculte ofurile și să se bucure alături de noi de micile victorii ale vieții.**

Scriu și în timp ce scriu îmi dau seama că perspectiva asta mă îmbogățește, mă motivează și mă invită la prezență.

Tu cum vezi experiența asta de camaraderie la locul de muncă?

Scrive-mi pe alexandraceornei@gmail.com, chiar mi-ar plăcea să descopăr perspectiva ta.

Nu poți fi parte dintr-o comunitate **pe jumătate**

Ba poți, dar ai mult de pierdut. Și asta pentru că atunci când tu nu dai nimic, nu te bucuri cu adevărat de viața din jurul tău. Te năpădesc bucuriile lui „eu,eu,eu“ și nu mai poți să vezi ce uimitoare flori de magnolii au înflorit în curtea vecinului.

Nu pui umărul, nu câștigi. Și poate că acest câștig nu e unul vizibil pe care să pui tu mâna. Dar **minutele pe care le investești în relațiile pe care le cultivi cu grijă, dau rod.** Unele, în răsul pe care îl auzi la chichetă. Altele, în decizia colegului/colegei de a se apuca de înot. Poate omul pe care l-ai ascultat 5 minute în pauza lui de masă a dus empatia ta și acasă. „Hai și tu“ e îndemnul care a trezit sentimentul de „Sunt și eu parte din ceva mai mare.“

Recunosc, mi-ar plăcea să aud mai des „Fac eu asta pentru tine“. „Uite ce mi-ar plăcea să facem“. „Te rog ajută-mă“. „Am nevoie de x ca să facem y împreună.“ Nu deodată, pe rând. :)))

Prima spre care pasez provocarea sunt eu, pe principiul „Practice what you preach“.

Și apoi, o pasez către tine.

Care e primul pas mic pe care îl faci pentru comunitatea ta?

Dincolo de activitatea mea community manager la Fab Lab Iași, mă găsești și aici: <https://inspiraic.substack.com/>.

See you in the community! ●

One partener.
All sorted.

**Servicii
de curățenie**

**Pest
control**

**Întreținere
tehnică clădiri**

**Mutări și
decomisionări**

**Montaj
mobilier**

**Servicii
de depozitare**

www.klinia.ro

Clepsidra Vie REGENERA

Un barometru urban care conectează Iașul
cu natura și cu tehnologia

Adrian Mironescu

Strategic Designer & Founder
Optimism Works

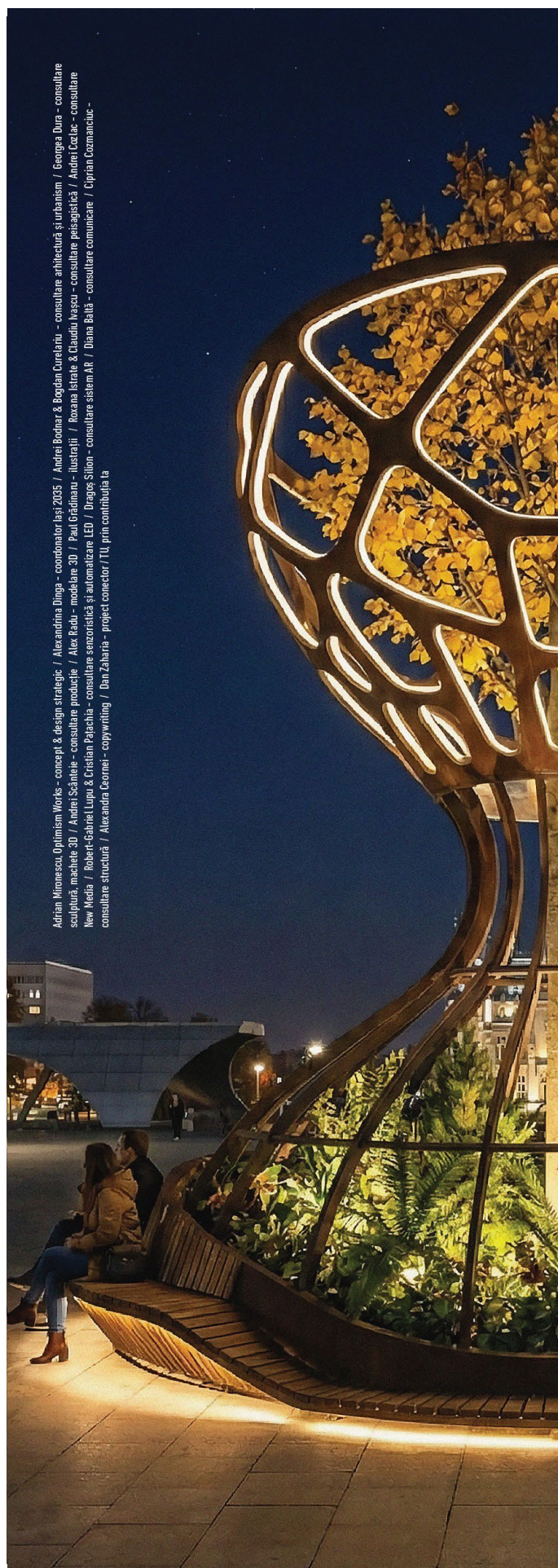
Avem viziune și inițiativă. Ne lipsește în spațiul public un simbol iconic care să facă toată această energie vizibilă, un proiect aspirațional care să demonstreze că Iașul nu doar planifică viitorul, ci a început deja să-l construiască.

Clepsidra Vie REGENERA este proiectul prin care arătăm că se poate visa și acționa.

A pornit de la dorința de a traduce vizual mesajul Strategiei Iași 2035 și al Coaliției Iași NetZero City de promovare a neutralității climatice, pentru un Iași mai bun, mai sustenabil. Depășind propunerile convenționale, am căutat un concept la înălțimea ambițiilor orașului. Rezultatul: primul landmark urban biotehologic al orașului, o instalație care unește două identități ale Iașului: orașul romantic și istoric, simbolizat de tei, și orașul inovator, reprezentat de clepsidra modernă și de componenta tech – senzori conectați la un sistem reactiv de iluminare LED. Nu e un monument, ci un sistem. Nu e o declarație, ci o conversație permanentă între natură, tehnologie și comunitate.

Spațiul public nu mai este despre obiecte. Este despre sisteme.

Clepsidra Vie REGENERA nu comunică un mesaj, ci produce unul, în timp real. *Aerul ne oferă date. Datele devin semnal vizual. Semnalul devine conversație publică.*

Adrian Mironescu, Optimism Works - concept & design strategie / Alexandra Dinga - coordonator Iași 2035 / Andrei Bodnar & Bogdan Cănelăru - consultare arhitectură și urbanism / Georgeta Dura - consultare sculptură, machete 3D / Andrei Scănteie - consultare producție / Alex Ciadu - modele 3D / Paul Grădinaru - ilustrații / Roxana Istrale & Claudiu Vascu - consultare peisagistică / Andrei Locac - consultare New Media / Robert-Călin Lupu & Cristian Păcășă - consultare senzorială și automatizare LED / Dragoș Silion - consultare sistem AR / Diana Băltă - consultare comunicare / Ciprian Cozmanciu - consultare structură / Alexandra Cernăi - copywriting / Dan Zaharia - proiect conector / TU, prin contribuția la

Senzorii integrați monitorizează calitatea aerului și proximitatea vizitatorilor, iar noaptea sistemul LED traduce datele într-un barometru luminos, vizibil de la distanță. Informația iese din aplicații și intră în stradă. Devine infrastructură civică.

Forma clepsidrei oferă timpului o nouă semnificație. Timpul nu se pierde, se regenerează. Structura din oțel Corten este proiectată pe principiul Grow-Through: nu constrânge arborele, ci îl însoțește pe măsură ce crește. Instalația se transformă odată cu copacul, practic crește odată cu orașul, iar în 20-30 de ani se poate muta la un tei tânăr.

Inovația cu impact nu se face în izolare. Impactul apare la intersecția dintre creație și expertiză, dintre administrație și comunitate.

Colaborarea nu este o declarație, ci un mecanism de design.

Iar această colaborare deja se întâmplă. Directorul Aeroportului Iași, Romeo Vatra, a agreeat amplasarea unei Clepsidre Vii la aeroport, ca semn de intrare în oraș, căci avem nevoie de simboluri „out of the box”. Rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Liviu-George Maha, a fost deschis ca o Clepsidră Vie să fie amplasată la Universitate și a venit cu ideea de a include un lăstar din Teiul lui Eminescu, păstrat la Grădina Botanică a UAIC, ceea ce întărește enorm componenta identitară. Prorectorul Ciprian Comșa de la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” a deschis discuția pentru un parteneriat interdisciplinar. Universitatea de Științe ale Vieții contribuie la alegerea plantelor perene. Orange și Fab Lab Iași susțin componenta de senzorică. AUMOVIO a confirmat susținerea proiectului, la aniversarea a 20 de ani la Iași, ca un simbol care rămâne.

Clepsidra Vie REGENERA nu este o intervenție singulară, ci poate deveni un sistem scalabil, cum bine a sugerat Daniel Juravle, Viceprimarul Municipiului Iași. O rețea de instalații cu rol identitar și de conștientizare a grijei față de mediu. La nivel internațional, prin propunerea sugerată de Ilie Ghiciuc (ThinSlices): Clepsidra Vie REGENERA poate deveni un „ambasador” al Iașului, plantat în alte orașe – Berlin, Paris, Amsterdam – adaptat local, dar conectat la aceeași origine.

Într-un sondaj public recent, 87% din 135 de respondenți au evaluat potențialul proiectului ca excepțional sau puternic. Un semnal că orașul are nevoie de proiecte în care se poate recunoaște.

Un oraș nu devine sustenabil când își declară ambițiile.

Devine sustenabil când le face vizibile.

Dar pentru ca acest proiect să prindă rădăcini, are nevoie de comunitate. Iașul are resursele, competențele și energia necesare. Te invit să fii parte din realizarea primei Clepsidre Vii – ca partener, sponsor sau susținător. Scrie-mi la adrian@optimism.ro.

Liceul tău caută investitori în viitor

Programul Fondatori din viitor descoperă tinerii interesați de a crea o afacere și îi conectează cu mentori din comunitatea locală, oameni care au construit afaceri de succes.

Unul din obiectivele noastre este să le amintim tinerilor că viitorul este în mâinile lor, atunci când ei își asumă această responsabilitate. Construim împreună cu ei încrederea că aici, acasă, au cu cine să construiască viitorul.

Creăm cadrul pentru susținerea de înaltă calitate și standarde înalte, combinația ideală pentru a crește performanța, acum aplicată și pentru antreprenoriat.

Liceul tău are deja viitorii antreprenori de succes

După întâlnirea cu directorul liceului pe care l-am absolvit, doamna prof. dr. Adina Romanescu la Liceul Teoretic de

Mihai Alexandru Bîrsan
Fondator Fondatori din viitor

Informatică „Grigore Moisil” Iași, am descoperit că tinerii de astăzi sunt la fel de nerăbdători ca noi să intre în joc, în rolul de fondatori: înfomețați de dorința de a-și crea propriile mari companii, și însetați după atenția și îndrumarea unor mentori dedicați.

Am confirmat acest lucru și la un al doilea liceu, încă din 2024, când am des-

fășurat o demonstrație a programului în doar două ore. Iată mărturia unui tânăr din acea clasă: „Mi-a plăcut foarte mult activitatea de astăzi. A fost foarte interactivă, cu jocuri plăcute. Dezbateră în legătură cu problemele [de rezolvat, n.e.] a fost realizată în așa manieră încât să realizăm că noi deținem alegerea de a schimba ceva.”

Anul acesta urmează să confirmăm și la alte două sau chiar trei licee. Și avem nevoie de ajutorul tău.

Ce zici, vrei să mergem și la liceul tău? **Contactează-ne să discutăm despre liceul la care ai absolvit și cum putem colabora ca să îl includem în joc!**

Sezonul 3: rezultate care confirmă modelul

În al treilea sezon al jocului „Fondatori din viitor” am inclus un set de experimente pentru a îmbunătăți programul, și rezultatele au fost extraordinare.

Dan Popescu a preluat frâiele organizării Sezonului 3 și a dobândit titlul de cofondator al programului cu rezultatele obținute: ora demonstrativă livrată la 6 clase de a X-a, din care 16 elevi au intrat în program, 8 au finalizat și au prezentat proiectele în echipe la pitch-uri finale susținute în fața a 5 antreprenori locali.

Miza lui Dan a fost că mentorii abia așteaptă să contribuie în astfel de programe. Într-adevăr în acest sezon am avut mai mulți mentori decât ateliere, iar în Săptămâna Globală a Antreprenoriatului am organizat în parteneriat cu liceul sesiuni zilnice cu antreprenori locali.

Tot în Sezonul 3 am încurajat elevii să participe la competiții studențești de pitching, și una dintre echipe a primit premiul special la Idea Jam, ceea ce a dat fondatorului curajul de a participa și la alte competiții, cel mai recent la Tineri în Arenă.

Architects PC creează calculatoare pre-asamblate după nevoile și bugetele fiecăruia: Entry pentru „light gaming”, Competitive pentru „gaming mai serios”, și Ultra care poate fi folosit inclusiv pentru a antrena inteligența artificială. Codrin Ciobănașu, fondatorul, crede foarte mult în a simplifica alegerea unui PC, iar noi îl încurajăm să facă următorii pași pentru a construi compania și echipa care va face asta.

Asociația **Fondatori din viitor**

Suntem o asociație hotărâtă să creăm cadrul în care tinerii învață și sunt susținuți să își exprime puterea lor unică de a fi fondatori. După o lungă călătorie antreprenorială proprie, neclintii în angajamentul nostru pentru dezvoltare personală, am decis să fim schimbarea pe care vrem să o vedem în comunitate.

Este important pentru noi ca această misiune să fie susținută timp de cel puțin 20 de ani, pentru a putea vedea rezultatele în care credem astăzi, și suntem convinși despre rezultate chiar și mai mari decât ne putem imagina acum.

Investitori în viitor

Asociația Fondatori din viitor invită profesioniștii și antreprenorii care dețin afaceri de succes să joace rolul de investitori în programul nostru. Beneficiarii indirecti ai programului, în viziunea noastră, sunt aceia care vor avea pe mâi-

nile cui să lase afaceri construite de-a lungul timpului.

Comunitatea întreagă beneficiază atunci când economia locală crește. Efectele acestui tip de programe se vede abia după decenii, și de aceea căutăm oameni și companii care își asumă rolul de **investitor în viitor**, aceia care înțeleg că roadele investiției lor nu se vor vedea mâine, și au în același timp credința că le vor culege.

Sponsorizarea programului ne permite extinderea lui la mai multe licee. Creăm astfel o întreagă avalanșă de fondatori, tineri pregătiți să rezolve problemele pe care le identifică, propun și iterează soluții, creează echipe, și schimbă lumea.

Am ales și un număr: 1000 de startup-uri pe an. Cum ar fi asta în folosul tău, ca investitor? ●

Comunitățile pot sa ofere acces la informații despre amenințări în timp real și accelerează răspunsul organizațiilor

Salut! Sunt Valentin. În activitatea mea profesională port mai multe „pălării”: sunt CISO într-o companie de software engineering, trainer și consultant prin propriul business, lector asociat la FEAA, vicepreședinte al chapterului ISC2 România și voluntar în cadrul Center for Cyber Safety & Education.

Valentin Mazareanu
Community Builder – Governance, Risk & Compliance (GRC) Forum

Dincolo de roluri și titluri, cred tot mai mult în idee că oamenii nu cresc izolat, ci în comunități, prin schimb de experiență, colaborare și învățare continuă. Despre asta este, de fapt, acest articol; articol în care aleg să port o altă pălărie: cea de Community Builder pentru GRC Forum, o comunitate născută în Fab Lab Iași, care reunește profesioniști, pasionați și aspiranți din domeniul Governance, Risk Management și Compliance.

Context

Anul 2026 ne găsește într-un moment de transformare accelerată, în care tehnologia evoluează mai rapid decât capacitatea organizațiilor de a o înțelege și controla. Inteligența artificială nu mai este doar un instrument de eficiență, ci și un vector de risc, iar deciziile strategice ale companiilor sunt tot mai des influențate de incertitudine economică, presiuni geopolitice și schimbări organizaționale profunde. În acest context, multe organizații se confruntă cu lipsă de transparență în comunicare, restruc-turări, mutări de operațiuni și o presiune constantă de a face mai mult cu resurse

mai puține. În paralel, amenințările ciber-netice devin tot mai sofisticate, iar adaptabilitatea nu mai este un avantaj, ci o necesitate. Lipsa competențelor a devenit un risc mai mare decât lipsa de personal, iar majoritatea organizațiilor recunosc că nu au suficiente resurse sau expertiză pentru a-și proteja eficient operațiunile .

În acest peisaj complex, rolul profesio-niștilor în GRC devine esențial. Nu mai vorbim doar despre conformitate sau controale, ci despre capacitatea de a înțelege riscurile într-un mod integrat, de a lua decizii informate și de a contri-bui activ la reziliența organizațională.

Educația în GRC nu se întâmplă doar în universități, ci (și) în comunități

De sub pălăria de lector asociat la Facul-tatea de Economie și Administrarea Afa-

cerilor, unde predau managementul ris-curilor, constat că educația formală, ori-cât de bine structurată, nu poate acoperi în totalitate complexitatea și dinamica reală a domeniului GRC. Cursurile oferă fundamentele: concepte, modele, meto-dologii. Însă realitatea din organizații aduce nuanțe greu de surprins în ma-nuale: decizii luate sub presiune, com-promisuri, context ambiguu, riscuri emergente generate de tehnologii precum AI.

Aici intervine rolul comunităților

Studiile evidențiază faptul că dezvoltarea competențelor în GRC și domenii conexe nu se realizează exclusiv prin educație formală, ci este puternic influențată de participarea în comunități profesionale, unde învățarea este continuă, colabora-tivă și ancorată în practică. Profesioniștii nu se formează doar în sălile de curs, ci în interacțiune cu alți profesioniști.

Din această perspectivă, comunitățile devin o extensie naturală a procesului educațional. Ele creează puntea între teorie și practică, între ceea ce învățăm și ceea ce aplicăm.

Comunitățile pot sa ofere acces la infor-mații despre amenințări în timp real și accelerează răspunsul organizațiilor

Într-un peisaj în care amenințările ciber-netice evoluează constant, viteza de reacție devine un factor critic. Nu mai vorbim doar despre capacitatea de a preveni, ci despre abilitatea de a înțe-lege rapid ce se întâmplă și de a acționa în timp util.

Studiile arată că comunitățile profesionale din domeniu funcționează ca adevărate rețele de distribuție a informațiilor despre amenințări. Atunci când apare un nou tip de atac, membri comunității împărtășesc rapid indicatori de compromitere, tehnici utilizate și metode de răspuns, ceea ce permite organizațiilor să își adapteze măsurile de protecție mult mai eficient decât în mod izolat .

Inteligență colectivă face diferența între reacție întârziată și răspuns proactiv

Acest lucru se reflectă direct în tipul de conținut pe care îl aducem în comunitate. Discuțiile nu sunt teoretice, ci ancorate în realitate: de la atacuri de tip phishing și modul în care acestea evoluează, la riscurile emergente generate de AI, analiza OpenClaw și skill-urile malițioase sau teme precum script kiddies, OSINT sau AML. Fiecare invitat aduce nu doar informație, ci context și experiență practică, iar valoarea apare exact în această interacțiune directă între profesioniști.

Într-o lume în care atacatorii colaborează și inovează constant, nici apărătorii

nu își mai permit să funcționeze izolat. Comunitățile devin astfel un element esențial în creșterea nivelului de pregătire și în consolidarea unei reacții coordonate la nivel organizațional și chiar regional.

Comunitățile nu sunt doar despre networking, ci despre colaborare și proiecte concrete

De multe ori, comunitățile profesionale sunt percepute ca simple spații de networking. În realitate, valoarea lor reală apare atunci când interacțiunea se transformă în colaborare și inițiative concrete.

Studiile arată că knowledge sharing-ul din comunități duce direct la inovație, colaborare și creștere profesională. Membri nu doar discută, ci contribuie activ: dezvoltă instrumente, publică cercetări, creează proiecte open-source sau participă la inițiative educaționale care au impact real în industrie .

Un exemplu relevant este ecosistemul construit în jurul organizațiilor precum OWASP, unde proiecte dezvoltate de comunitate au devenit referințe globale în

securitate. În același timp, comunități precum cele din jurul platformelor de tip Capture the Flag au transformat competițiile tehnice în adevărate mecanisme de învățare practică.

Mai mult, în multe comunități locale sau internaționale, inițiativele merg dincolo de evenimente: programe educaționale, workshop-uri hands-on, proiecte colaborative între industrie și mediul academic, dezvoltarea de resurse și instrumente.

Aceste exemple confirmă un lucru esențial: comunitățile devin catalizatori pentru acțiune, nu doar pentru conversație.

Acesta este și direcția în care ne dorim să evolueze GRC Forum Iași

Dincolo de întâlnirile lunare, lucrăm deja la inițiative care să transforme comunitatea într-un spațiu de creare de valoare. Obiectivul nu este doar să discutăm despre riscuri, ci să contribuim activ la reducerea lor. Nu doar să învățăm, ci să construim.

Pentru că, în final, o comunitate matură nu se definește prin numărul de membri, ci prin impactul pe care îl generează. So . . . join us! ●

De la teii din Iași la echipe care respiră

Stăteam într-o sală de la Fab Lab Iași, la primul eveniment Startup Grind pe care tocmai îl lansasem. Douăzeci oameni în sală. Niciun ban în buzunar din treaba asta. Și totuși, în seara aia am simțit ceva ce nu simțisem în 15 ani de lucru cu clienți din corporații: că sunt exact unde trebuie. Restul s-a construit de acolo.

Mă numesc Cristian Grăunte, sunt din Iași. Am construit produse digitale timp de peste 20 ani – de la freelancing la propria companie, cu echipe multidisciplinare și clienți din SUA. Am lucrat în recrutare și onboarding pentru industria de croaziere, am studiat pe cont propriu

Cristian Grăunte
Fondator Heroic.Team

psihologie aplicată și am pus-o în practică și acasă, ca tată a doi băieți. Dar dacă mă întrebi ce mi-a adus cel mai mult, răspunsul nu e un contract. E tot

ce am oferit fără să aștept ceva în schimb.

Cum s-a construit totul prin a da mai departe

Totul a început cu o poveste simplă. Primăria Iași a decis să taie teii de pe bulevardul Ștefan cel Mare. Un grup de ieșeni s-a mobilizat spontan sub numele „Iașul iubește Teii”. Nu era un proiect cu buget. Nu avea sponsor. Erau doar oameni cărora le păsa. Și totuși, a mișcat mai mult decât multe campanii bine finanțate. Am învățat atunci ceva ce nu găsești în niciun manual de management: unde e inimă, e și drum.

După un an intens în SUA și un burnout pe măsură (spoiler: iarba nu e mai verde în altă parte), m-am întors la Iași cu o întrebare: ce pot face eu pentru comunitatea din care fac parte? L-am contactat pe Adrian Mironescu, am intrat în proiecte civice și am început să investesc timp și energie fără factură. Așa cum se spune: cine seamănă vânt, culege furtună – doar că în cazul meu, furtuna a fost una bună.

În 2018 am lansat Startup Grind Iași, parte din comunitatea globală susținută de Google for Startups. Timp de doi ani, în fiecare lună, fondatori locali veneau și își povesteau eșecurile pe scena noastră (spoiler: din alea înveți cel mai mult). Ce am primit înapoi? O rețea de oameni reali, cu valori comune, care au devenit colaboratori, parteneri, prieteni. Din același fir s-au născut hackathoanele civice cu Adrian Mironescu și Civic Heroes, munca pro-bono pentru ONG-uri, iar în 2023 – comunitatea People of Tech. De fiecare dată, același mecanism: oferi ceva de valoare, și în jurul tău se for-

mează un ecosistem care crește de la sine.

De la procese la oameni – și înapoi

Peste 15 ani de leadership și lucru cu echipe m-au învățat un lucru pe care îl repet și astăzi: echipele care funcționează nu sunt cele cu procesele cele mai bune. Sunt cele în care oamenii vorbesc sincer despre ce simt cu adevărat, fără măști și jocuri psihologice. Unde liderul nu confundă autoritatea cu controlul. Dar când un lider învață să-și asculte emoțiile, echipa lui simte asta înainte să înțeleagă de ce.

Căutând răspunsuri, l-am găsit pe Prof. John Parr, creatorul Modelului de Asertivitate Emoțională (The Emotional Assertiveness Model®) – un cadru practic, nu teorie, construit în peste 30 de ani de practică clinică. Am făcut parte din

echipa care a validat științific acest model, iar studiul e publicat pe Open Science Framework. Un model confirmat de date, nu de păreri.

Heroic.Team – un business construit pe win-win

Heroic.Team s-a născut din tot ce am învățat despre puterea de a da mai întâi fără să cer ceva în schimb. Construiesc Profilul de Asertivitate Emoțională (EAI Profile) – opt componente interconectate care îți arată cum îți trăiești emoțiile, unde te blochezi și ce ai de dezvoltat. Nu e un test care îți pune o etichetă și te lasă singur cu ea. E o hartă. Cu direcții.

Modelul nostru de business nu e „vin-dem traininguri”, ci mai întâi oferim, validăm valoarea adusă, construim încredere. Punem pe masă sesiuni de workshop deschise oricărei comunități

sau companii care împărtășesc valorile noastre: creștere, respect, compasiune, grijă pentru sănătatea mentală.

Nu am o formulă magică și nici nu promit revoluții peste noapte. Dar am văzut suficient ca să știu: când pui oamenii într-un spațiu sigur și le arăți cum funcționează emoțiile lor, ceva se mișcă. Uneori e un manager care își schimbă tonul. Alteori e o echipă întreagă care respiră altfel. Și aproape de fiecare dată, revin. Hard stop.

Dacă conduci o echipă și simți că ceva nu curge lin – sau dacă vrei să faci lucrurile altfel – hai să stăm de vorbă. Fără pitch. Fără obligații. Doar o conversație între oameni care cred că se poate și altfel.

Pentru că asta am învățat în toți aniiăștia: cele mai bune colaborări încep când cineva are curajul să ofere primul, fără așteptări. Restul vine de la sine. ●

Comunitatea AML România: **Anti-Money Laundering** dincolo de procese

AML ca domeniu, înseamnă ceva mai mult decât verificări și conformitate. Vorbim despre identificarea și prevenirea spălării banilor, a finanțării terorismului, dar și despre ceva mai profund: înțelegerea oamenilor din spatele tranzacțiilor.

Munca noastră înseamnă de cele mai multe ori analiză, interpretarea comportamentelor, evaluarea riscurilor dar și decizii luate în zone gri, unde lucrurile nu sunt alb-negru. Este un echilibru constant între reguli și judecată profesională, între date concrete și intuiție formată în timp.

Din poziția de specialist în combaterea spălării banilor, există un moment în timp în care încetezi să mai vezi tranzacții și începi să vezi oameni. Un cont bancar reflectă pe lângă mișcări de bani, și tipare de viață, cu alegeri, contexte care

Ancuța Herinean

Fondator **Comunitatea AML Romania**. Vicepreședinte **Operațiuni Europene – SightSpan**

pute cap la cap spun o poveste. Un extras de cont devine mai mult decât o listă de cifre. Povestea pe care o vedem însă nu e întotdeauna completă sau clară, dar suficientă cât să ridice întrebări.

Ideea acestei comunități nu a pornit dintr-un plan bine definit, ci mai de-

grabă dintr-o nevoie reală: nevoia de a crea un spațiu în care profesioniștii din AML să poată vorbi deschis despre munca lor.

De cele mai multe ori, fiecare dintre noi lucrează într-un context limitat, într-o „bulă” profesională proprie. Avem acces la informații diferite, operăm în medii diferite și ne formăm perspective proprii asupra aceluiași tipuri de situații. Vedem doar o parte din ceea ce se întâmplă, iar de multe ori rămânem în acest perimetru, fără să avem vizibilitate dincolo de el. Eu am vrut să sparg aceste bariere.

Așa a apărut AML România.

Comunitatea este construită în jurul unui obiectiv comun: combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului. Cu toate acestea, modul în care acest domeniu este perceput diferă semnificativ de la o funcție la alta.

Un analist de tranzacții va observa tipare și deviații de la normal. Un investigator va încerca să reconstruiască logica din spatele unor fluxuri financiare. Un specialist în conformitate se va concentra pe expunerea la risc și pe obligațiile de raportare. Toate aceste perspective sunt valide, dar fiecare vine cu propriile limite. Deși activăm în același domeniu, realitățile în care lucrăm sunt diferite.

Fragmentarea care apare nu este rezultatul lipsei de expertiză, ci mai degrabă al faptului că aceste perspective nu se intersectează suficient. Fiecare își îndeplinește rolul, identifică, analizează, escaladează, și raportează, însă rareori există contexte în care imaginea de ansamblu devine vizibilă.

În momentul în care aceste perspective sunt aduse împreună, lucrurile încep să capete sens într-un mod diferit. Din această suprapunere de unghiuri apare o înțelegere mai completă și mai apropiată de realitate decât cea obținută în mod individual.

Ce se întâmplă când oamenii încep să vorbească între ei

În momentul în care profesioniști din medii diferite se întâlnesc și încep să împărtășească experiențe, se creează un tip de valoare care nu poate fi replicat în mod individual. Experiențele puse laolaltă creează o formă de inteligență de grup: o înțelegere colectivă, mai nuanțată și mai ancorată în realitate. Accesul la perspective diferite aduce claritate.

Asta s-a văzut încă de la prima întâlnire, în care participanții au realizat că multe dintre dilemele lor sunt comune și că există mai multe perspective valide.

Întâlnirile nu urmează structura clasică de conferință. Nu există prezentări standardizate sau discursuri generale, ci mai degrabă teme de dezbatere și conversații autentice, uneori directe, alteori incomode dar necesare.

Această deschidere face diferența. În momentul în care începi să înțelegi cum gândesc alți profesioniști, îți recalibrezi inevitabil propria perspectivă.

Rolul meu

Rolul meu în acest context este, în principal, de a facilita aceste interacțiuni. Aduc la aceeași masă profesioniști din zone diferite: operațional, conformitate, fintech sau autorități.

Când punem laolaltă experiențele fiecăruia, înțelegem lucrurile mai bine decât dacă le-am analiza separat. Valoarea nu stă în răspunsurile rapide, ci în drumul până la ele.

Rolul meu este să susțin acest proces, să creez spațiul și dinamica necesare pentru ca aceste schimburi să aibă loc și să rămână relevante.

Ce urmează

Comunitatea este la început, dar direcția este clară. Din ce în ce mai mulți profesioniști contribuie activ și schimbul de experiență crește organic.

Comunitatea AML România este, în esență, despre oameni și nu doar despre evenimente. Este despre oamenii care aleg să gândească împreună și care, prin acest proces, ajung la un nivel de înțelegere pe care nu l-ar putea atinge individual.

Atunci când alegem să ieșim din propriile noastre perspective și să învățăm unii de la alții, începem să vedem mai clar rolul real pe care îl avem în tot acest ecosistem și în lupta împotriva spălării banilor și finanțării terorismului. ●

Frontiers is not for spectators

Most tech communities are too soft.

They optimize for broad appeal, low friction and polite networking. Everyone is welcome, nobody is challenged, and the result is usually the same: a room full of smart people saying predictable things to each other and going home unchanged. That format may be comfortable, but it does not produce much.

We started **Frontiers** in Iași as a reaction to that.

Frontiers is a monthly gathering for people who want to engage seriously with emerging technology, not just orbit around it socially. Fab Lab was the right place to launch it because it already stands for the things we care about: experimentation, practical creativity and people who would rather make things than just talk about them. That alignment helped us create the kind of

Adriana Truong
Co-founder @Day Zero

room we actually wanted: a room for builders.

Not necessarily founders. Not necessarily engineers. But people with builder energy: people who would rather test something than debate it endlessly, rather break a tool than admire it from a distance, and rather form an original view than recycle consensus. There is no shortage of commentary about AI, crypto and the future of technology. There is a shortage of environments

where people can engage with those shifts honestly, critically and without performance. That is what we want Frontiers to be.

The timing matters. We are living through one of those periods where the gap between people who participate and people who spectate gets very expensive, very fast. AI in particular is moving at a pace that punishes passivity. Most people still consume it as content. They watch demos, repeat talking points and outsource their judgment to whatever narrative is trending that week.

The better strategy is to get close to the tools, stress-test them, understand where they work, where they fail and what they make possible in the hands of someone serious. That is how real conviction is formed. Not from headlines. Not from panels. Not from whatever a consultant says after spending two afternoons with a slide deck.

Our first Frontiers event, held on March 25 at Fab Lab Iași, was built around exact-

tly that mindset. The topic was „OpenClaw, Applied.“ That was intentional. OpenClaw is interesting not because it is another shiny AI product, but because it sits closer to where things get real. It is about agents, workflows, tools, memory, orchestration and actual execution. In other words: less „look what AI wrote,“ more „look what AI can help operate.“

That made it the right first topic for Frontiers, because it forced a better conversation. Not whether AI is big, obviously it is. The more useful questions are harsher: what can these systems actually do today, where do they still break, what kind of person or company can extract value from them now, and what beliefs about work, software and leverage need to be updated?

That is the kind of discussion we want more of in Iași.

The strong response to the first meetup confirmed something we already suspected: there are plenty of smart, ambitious people here who are tired of passive formats and low-resolution thinking. They do not need another event built around vague inspiration. They need better conversations, sharper people and more honest contact with the frontier itself.

That is the role Frontiers wants to play.

Not a generic meetup. Not networking theater. Not a place to sell services under the guise of „community.“ A place for people who are actually trying to understand what is changing, what

matters early, and what they should build or adapt before everyone else catches up.

That will naturally make Frontiers more appealing to some people than others. Good. A community without edges is usually a weak one. We are not trying to be for everyone. We are trying to create a local node for the kinds of people who feel pulled toward the frontier before it is obvious, before it is safe and before the rest of the market has a script for it.

Those are the people who make things happen. Those are the people we want in the room.

Join the Frontiers community at <https://dayze.ro/frontiers> ●

Ce nu a putut fi vândut, va fi vândut

Despre consumul accelerat de cunoaștere, colapsul modelului de consum și de ce cercetarea devine cel mai profitabil business din AI

Vreau să fac o afirmație specifică și să fiu direct. Conceptul de consum, în contextul AI, eșuează pentru că tehnologia consumă chiar lucrul pe care l-a făcut posibil. Iar singura poziție care supraviețuiește acestui proces este cea în care tu conduci consumul, nu ești supus lui.

Poate sună abstract, așa că lăsați-mă să concretizez.

Când vorbim despre AI care preia sarcini, încadrăm, de obicei, acest lucru ca automatizare: un sistem care face munca mai rapidă sau mai ieftină, iar muncitorul urcă pe lanțul valoric. Aceasta este povestea standard și are un sâmbure de adevăr în cazuri specifice, dar omite anumite categorii de cunoștințe umane, care, sunt extrase direct, comprimate într-un sistem și apoi folosite pentru a face acele cunoștințe redundante.

Persoana a cărei experiență a alimentat sistemul rămâne cu un instrument care îi poate face munca. Bineînțeles, acest lucru nu se întâmplă uniform. Și această distincție contează mai mult decât aproape orice altceva în această discuție. Consumul este specific domeniului.

Unde se află consumul acum

SaaS, automatizarea fluxurilor de lucru, servicii clienți, analiza documentelor juridice, analiză financiară, generarea de cod, crearea de conținut pentru formate standard sunt domeniile în care AI a ab-

Radu-Alex Andrei (dr0mp)
New Media Jam

sorbit cunoștințele relevante și operează peste nivelul unui practicant mediocru. Nivelul la care se găsește cea mai mare parte a activității economice.

Cifrele sunt brutale. Un studiu MIT din iulie 2025 a constatat că 95% din proiectele pilot de AI generativ în întreprinderi eșuează în a produce un impact măsurabil.

O problema structurală, în care organizațiile au implementat AI așteptându-și să-și mărească angajații. Ceea ce s-a întâmplat, în schimb, este că, pentru o scurtă perioadă, oamenii au primit augmentarea, și, pe măsură ce lucrau cu aceste modele, sistemul a absorbit suficiente cunoștințe pentru a înlocui porțiuni mari din munca acestora.

Până în 2025, 76% din AI-ul enterprise era cumpărat mai degrabă decât construit, pentru că **echipele interne des-copereau în mod repetat că orice construiau era depășit de modelele de**

fundată înainte de a ajunge în producție.

Consecința pe piață urmează direct. Platformele modelelor de fundatăie au capturat 12,5 miliarde de dolari în 2025. Cheltuielile cu infrastructura s-au dublat la 18 miliarde. Startup-urile tip *wrapper AI* au funcționat cu marje brute de 50-60 de procente față de SaaS tradițional la 70-90 de procente, cu o rată de eșec de 92 de procente.

Fundatăia (cipurile, energia, răcirea, terenul) a capturat cel mai sigur randament pentru că nu are niciun interes legat de ce cunoștințe sunt consumate sau care companie supraviețuiește.

McKinsey estimează investiția necesară în infrastructură AI la 5,2 trilioane de dolari până în 2030. Centrele de date se îndreaptă spre 12 procente din consumul de electricitate al SUA până în 2028.

Aparent fenomenul arată, din ce în ce mai mult, ca o expansiune industrială, mai degrabă decât un cadru software.

Piață bursieră a apreciat această tranziție în timp real, uneori într-o singură sesiune. Când DeepSeek a lansat R1 în ianuarie 2025, la un cost de antrenament de 5,6 milioane de dolari. Egalând o1 de la OpenAI, Nvidia a pierdut aproximativ 600 de miliarde de dolari în capitalizare de piață într-o singură zi. În februarie 2026, Claude Cowork de la Anthropic și plugin-urile specifice domeniului au cauzat scăderea Thomson Reuters cu 15 procente într-o singură sesiune. LegalZoom a scăzut cu 19 pro-

cente. Când a urmat Claude Code Security, CrowdStrike a scăzut cu 8 procente, Cloudflare 8 procente, Okta 9 procente.

Fiecare dintre acele scăderi a fost piață recalculând cât din cunoașterea care susține acele afaceri fusese deja absorbită.

În această etapă există multe mai multe evenimente despre care aș putea vorbi,

de consumul ridicat de energie în hardware care este limitat de transferul de date și nu de calcul și cursa pentru optoelectronică, lansarea unui model de limbaj ASIC experimental care nu necesită nucleele clasice de memorie sau procesare, până la arhitecturi complet noi de modele de limbaj. Exemple ca acestea, în prezent în plină dezvoltare, vor crea efecte similare odată ce vor fi implementate cu succes la scară largă în centrele de date.

Să mergem mai departe.

Mecanismul

Vreau să fiu precis în privința mecanismului, pentru că îl consider fundamental diferit de ceea ce înțelegem de obicei prin automatizare.

În februarie 2026, Daron Acemoglu, Dingwen Kong și Asuman Ozdaglar au pu-

blicat o lucrare prin NBER intitulată *AI, Human Cognition and Knowledge Collapses*.

Distincția centrală din lucrare este între două tipuri de cunoaștere:

Cunoașterea generală este înțelegerea acumulată și difuzată a unui domeniu, tipul care se construiește într-o comunitate în timp prin efort și experimentare.

Cunoașterea contextuală este semnalul individual, situațional pe care cineva îl aplică unei decizii particulare.

Efortul uman, conform modelului lor, produce ambele cunoașteri simultan. Când lucrezi singur la o problemă, generezi un semnal individual pentru situația ta și contribui cu ceva subtil și public la stocul colectiv.

AI-ul agentic livrează sfaturi contextuale de înaltă calitate, substituind în același timp efortul uman care ar fi generat acele semnale publice. Acemoglu și coautorii săi modelează acest lucru și constată că atunci când acuratețea AI depășește un anumit prag, sistemul poate cădea într-o stare de colaps al cunoașterii în care cunoașterea generală dispare.

Lucrarea citează Stack Overflow ca un semnal timpuriu din lumea reală. De când modelele de limbaj au devenit accesibile, există mai puțină activitate pe platformă, mai puțin angajament uman la întrebările dificile și, în mod argumentabil, mai puțină generare de cunoaștere nouă din partea inginerilor cu experiență care se confruntă cu probleme noi.

Comunitatea care a construit baza de cunoștințe este înlocuită de un sistem antrenat pe acea baza de cunoștințe. Pe termen lung, nu mai sunt puse în

trebări dificile în mod public și stocul de înțelegere împărtășită încetează să crească.

S-ar putea argumenta că o nouă formă de cunoaștere împărtășită ar emerge, dar aceasta poate fi adevărată în ambele cazuri. Forma cunoscută de interacțiune și generare a cunoașterii a fost ea însăși absorbită și automatizată, lăsând un limbo. Până când oamenii găsesc o cale nouă, aceasta este deja pregătită să fie absorbită din nou.

Prompt engineering-ul a atins vârful în aprilie 2023 și s-a prăbușit ca rol de sine stătător în mai puțin de un an. *Context engineering*-ul este succesorul sau actual. O lucrare arXiv din 2025 despre *Agentic Context Engineering* descrie deja contextul ca un *playbook* care se actualizează singur prin generare automată și reflecție, nu prin curatori uman. Oamenii care fac în prezent muncă de inginerie de context generează semnalul de antrenament pentru sistemul care va face din ingineria de context o capabilitate implicită.

Versiunea pentru startup-uri a aceluiși pattern: un fondator identifică o lipsă de capabilitate într-un model de fundație, construiește un produs în jurul lui și modelul de fundație îl integrează în următoarea versiune. Acesta este rezultatul natural al construirii pe un sistem care consumă activ.

Creativitatea și granița de consum

Aici vreau să fiu atent pentru că acesta este punctul unde argumentul este cel mai ușor de exagerat.

O parte semnificativă a cunoașterii creative este generativă într-un mod care depinde de experiență umană continuă

ca răspuns, nu doar de istoric ca date de antrenament. Este produsă acum, continuu, și necesită experiență umană ca substrat.

Un studiu din 2025 care a comparat AI cu peste 100.000 de oameni pe teste standardizate de creativitate. Aceștia au constatat că, deși sistemele AI au depășit performanța medie umană la sarcini de asociere divergentă, cei mai creativi oameni, specific primele 10 procente, au depășit constant AI la sarcini mai bogate precum poezia și povestirea.

În același timp, un studiu Wharton a constatat că oamenii care folosesc ChatGPT pentru sarcini creative au produs idei individuale mai originale, dar idei frapant de similare între ele. AI-ul a ridicat pragul de jos, dar a coborât tavanul.

Totuși, domeniul creativ nu este imun la consum. Există un motiv pentru care muncă creativă se află mai aproape de linia de consum decât pare la prima vedere. Din anii 1950-60, domeniile artistice au absorbit logica sistemică a produselor de consum: cicluri de tendințe, curatori pentru viabilitate comercială, formate optimizate pentru distribuție și replay. Arta a devenit industrie și a învățat să producă ce era predictibil, pentru că lucrurile predictibile se vând.

Chiar dacă practica artistică de cercetare în artă este posibilă, acea practică artistică de obicei nu se vinde. Studiul din 2025 măsoară practica creativă într-un context relativ nerestricțiv. În momentul în care viabilitatea comercială intră în ecuație, răspunsul converge spre centrul distribuției, exact acolo unde AI operează deja confortabil. **Oamenii care depășesc AI la poezie nu sunt cei în jurul cărora industria a fost organizată.**

Unde consumul nu a ajuns încă

Există domenii în care frontiera cunoașterii este încă înaintea de ceea ce sistemele au consumat. AlphaFold a rezolvat o provocare de 50 de ani în biologia structurală. 30 de procente din medicamentele noi sunt acum descoperite folosind metode AI, scurtând termenele preclinice cu până la 40 de procente. Medicamentul conceput de AI al Insilico

Medicine a returnat rezultate pozitive în studiul clinic Faza IIa. Laboratoarele de știință a materialelor sintetizează mai mult de două materiale noi pe zi. Aurora de la Microsoft livrează prognoze climatice la o fracțiune din costul de calcul tradițional.

În aceste domenii, consumul accelerează descoperirea în loc să o înlocuiască, pentru că ținta este cu adevărat necunoscută. Sistemul nu poate con-

suma ceea ce nu există încă. În SaaS și șabloanele juridice, cunoașterea era deja stabilită, deja în arhivă, și prin urmare deja consumabilă.

Cercetarea ca produs

Dacă accepți că AI se află într-o fază de consum accelerat de cunoaștere, și că modelul de consum eșuează când cunoașterea care îl susține este absorbită,

atunci singura poziție economică durabilă este să operezi la limita a ceea ce sistemul nu a consumat încă.

Pentru munca software și sistemică, acea margine a dispărut aproape complet. Pentru munca creativă se îngustează. Pentru cercetarea științifică este încă larg deschisă și se deschide și mai mult la fiecare pas, pentru că frontiera cunoașterii în știință este definită de ceea ce este cu adevărat necunoscut, iar cunoașterea necunoscută nu poate fi în datele de antrenament.

Comaniile cu modele de fundație au strâns 80 de miliarde de dolari în 2025, 40 de procente din finanțarea globală AI. Investitorii nu finanțază produse. Finan-

țează motorul de consum însuși. Răspunsul este capabilitate, proprietate intelectuală, acces la următorul strat al frontierei. Clienții sunt guvernele, întreprinderile și laboratoarele. Afacerea își menține poziția producând cunoaștere mai repede decât poate urma valul de consum.

Acesta este un tipar emergent, nu un model generalizat. Descrie laboratoare, companii farmaceutice, contractori de apărare și un număr mic de organizații AI axate pe cercetare. Nu descrie majoritatea organizațiilor care construiesc în prezent pe modele de fundație și numesc asta o strategie de produs. Dar direcția consecventă și logică este solidă: într-o economie de consum accelerat

de cunoaștere, singura protecție fundamentală este să fii la frontiera producției.

Consumatorul ca materie primă

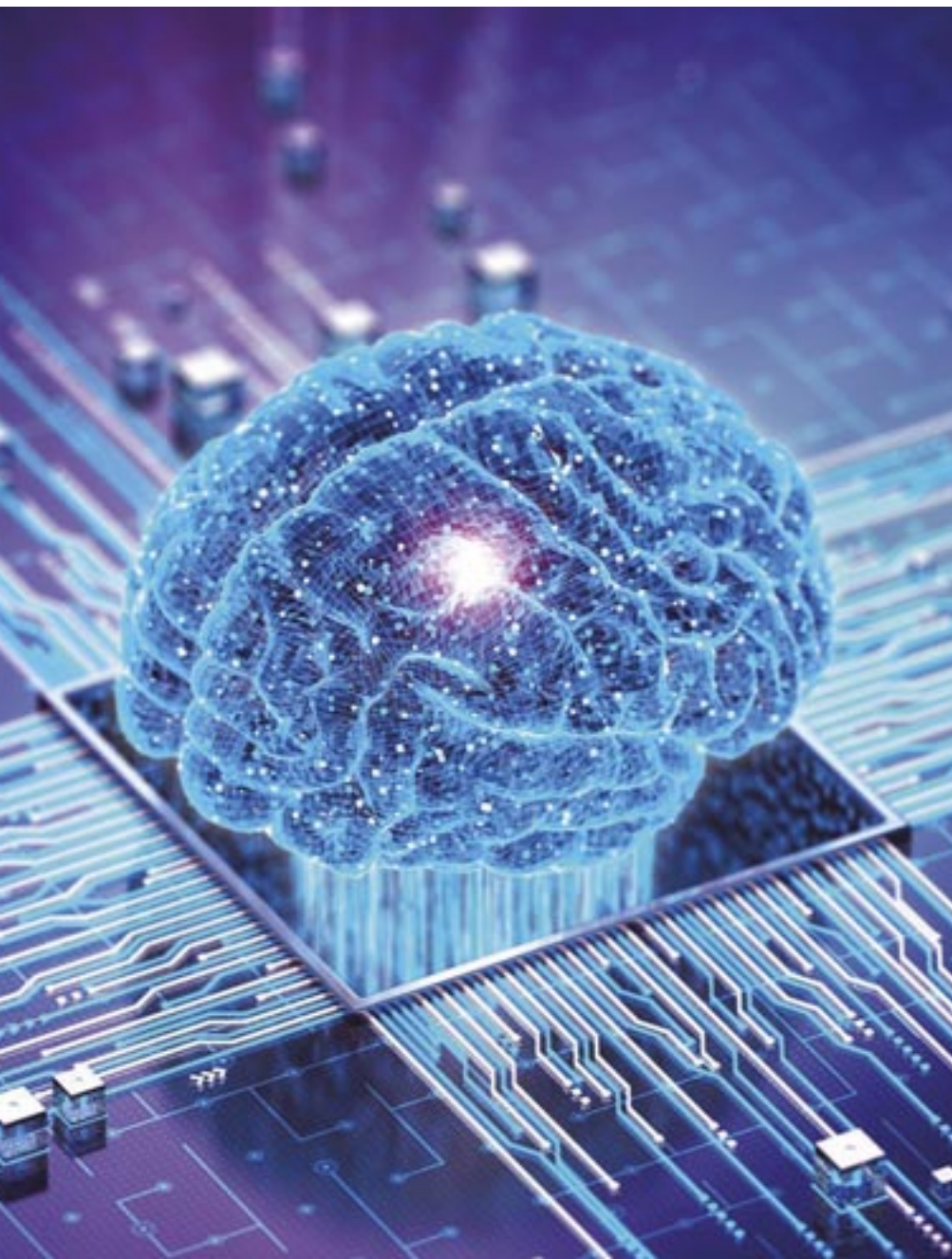
Categoria se dizolvă pentru că propria cunoaștere a consumatorului, preferințele, modelele comportamentale și euristicile de decizie sunt extrase și absorbite în sistem. Consumatorul încețează să mai fie punctul final al livrării de valoare și devine unul dintre resursele pentru următoarea generație de modele. Preferințele devin semnal de antrenament. Expertiza este comprimată în capabilitate implicită.

Primii oameni expuși sunt cei a căror cunoaștere a fost cel mai bine documentată și arhivabilă. Clasa profesională care a construit economia de consum este exact populația a cărei identitate economică este procesată.

Întrebarea de la sfârșitul acestui articol este ce înseamnă conceptul de consum atunci când cel mai valoros răspuns uman este cercetarea, cercetare care rămâne înaintea valului de consum. Cercetarea nu generează ROI imediat, nu produce *reach*, nu are un *funnel*.

AI în faza sa actuală nu construiește o nouă economie alături de cea veche. Dizolvă selectiv straturile de cunoaștere care au făcut ca cea veche să funcționeze. Domeniile în care această dizolvare este aproape completă sunt cele repetitive, sistemice, bine documentate. Viabilitatea economică este în cele care nu au încercat niciodată să vândă AI înapoi oamenilor a căror cunoaștere l-a antrenat.

Aceasta este digestia. Iar cercetarea este ceea ce se întâmplă înainte de următoarea masă. ●

Co-creație și Co-working

La început a fost Cuvântul. Și știm cu toții că fără Logos nu există Creație.

Dar fără Co-creație nu poți avea Co-working și nici invers ☺. Așa că, azi, vorbim despre puterea lui Împreună.

Despre cum e să te aduni într-un loc fizic – spațiu de Co-working – ca să pui laolaltă idei, viziune și stări de spirit care să genereze schimbarea pe care vrei să o vezi în Lume.

Fără să fiu nostalgic ☺ neapărat, pot să spun că sunt alături de ecosistemul FAB LAB Iași și revista PIN încă de la începuturile lor. Și e absolut amazing să poți fi martorul unei realități pe care nu multora le este dat să-o vadă într-o viață de om – cum actul Co-creației înfăptuit într-un spațiu de Co-working generează emoții, experiențe și construiește comunități locale durabile.

Și cum cel mai bun profesor este viața, o să evoc trei momente care au făcut ca actul de creație să conteze în cariera mea profesională. Și toate aceste momente au avut de a face cu Fab Lab Iași și toți acești oameni minunați care formează acest ecosistem de Co-working și Co-creație.

Primul moment a fost cel în care am preluat rolul de community manager al asociației profesioniștilor de resurse umane – HR Club România. Cu toate că networkingul meu de atunci era destul de dezvoltat, dacă evenimentul de lansare al clubului nu avea loc la Fab Lab 1 Iași cu siguranță impactul și succesul acestuia n-ar fi fost la fel. Cu alte cuvinte, un spațiu de Co-working devenit un reper în viața socioprofesională a orașu-

Daniel Dragoș Panainte
HR & terapeut sistemic

lui a contribuit major la dezvoltarea regională a HR Club România și-a pus umărul la succesul multor evenimente ulterioare de Co-creație !

Pot spune că acel moment a reprezentat pentru mine un shift major – în sensul că am conștientizat pentru prima dată ce înseamnă puterea și factorul de multiplicare al unei comunități vibrante și de ce este indicat să faci parte dintr-un asemenea ecosistem !

Acesta a fost și motivul pentru care următoarele două comunități pe care le-am facilitat au luat naștere și s-au dezvoltat în jurul spațiului de Co-working Fab Lab Iași. Prima comunitate căreia m-am alăturat ca și cofacilitator a fost comunitatea oamenilor de HR din industria IT locală.

HR for IT, alături de Diana și Ingrid, a fost un exemplu viu și concludent de comunitate profesională care ia naștere și se dezvoltă beneficiind major de infrastructura fizică și culturală a unui spațiu de Co-creație care se bucură de încrederea comunității locale potențându-se reciproc și creând o amprentă unică și irepetabilă.

Zeci de evenimente și conferințe cu speakeri regionali, naționali și internaționali au devenit repere de neuitat pentru comunitatea HR for IT și pentru faptul că locul de desfășurare a fost Acasă. Iar acasă nu este doar un spațiu fizic multifuncțional ci este un sentiment de conectare și trăire capabil să genereze experiențe unice și irepetabile – căci, cum vă spuneam la început, fără Co-creație nu poți avea Co-working și nici invers ☺ !

Ultima experiență profundă de care am avut parte a fost cea de creare și facilitare a unei comunități de bărbați – un spațiu terapeutic de cunoaștere, introspecție și vindecare.

A contat nu doar faptul că Acasă a fost, lună de lună, Fab Lab 1 Iași ci și faptul că o parte din membrii acestei minunate comunități pe care am facilitat-o alături de Teo erau deja rezidenți ai spațiului de coworking iar apropierea și rezonanța cu sensul acestui grup s-a petrecut natural.

Cu alte cuvinte, niciuna dintre aceste experiențe personale și profesionale nu ar fi arătat la fel dacă în actul de Co-creație (de a fi Împreună) nu exista deja un spațiu de Co-working (Fab Lab Iași).

Și, fără să folosesc cuvinte mari, cred că azi aș fi fost mult mai sărac sufletește și uman dacă nu ar fi existat Eroii acestui ecosistem unic. Dan, Adrian, Alexandra, Andra, Mugur – mă înclin în fața efortului vostru zilnic de a sprijini comunități autentice și cu sens pentru viețile noastre ! Pentru mine, voi sunteți dovada vie că actul divin al Co-creației și Co-workingului există și va dăinui la Fab Lab Iași ! ●

Colaborare *cross functional* în echipele de date

Am lucrat peste 15 ani în domeniul datelor și adiacent, în Germania, Statele Unite și Olanda, inclusiv în roluri tehnice la Google. În tot acest timp, am observat un lucru constant: foarte puține companii devin cu adevărat „data-driven”; majoritatea rămân doar „data-supported”.

Problema nu ține de lipsa datelor sau de intenție, ci de modul în care organizațiile înțeleg, sau nu, ce pot face datele, la nivelul tuturor departamentelor.

În majoritatea organizațiilor, echipele de date au un rol bine definit: construiesc infrastructura (data warehouse-uri, data lake-uri, pipeline-uri), asigură calitatea datelor și livrează analize sau modele statistice clasice, precum segmentare de clienți sau forecasting. Și nu în ultimul rând, dashboarduri.

Problema este că acest setup rar ajunge în „last mile”: nu recomandă departamentelor interesate ce pași ar trebui făcuți mai departe. Astfel apare un risc important: echipele de data devin fie fabrici de dashboard-uri, fie producători de insight-uri care nu sunt acționabile. În ambele cazuri, valoarea pentru business rămâne limitată.

O organizație în care echipa de date este doar un furnizor de rapoarte nu beneficiază cu adevărat de date. Lipsește rolul de partener activ în deciziile zilnice.

Irina Ioana Brudaru
Head of Data –
Aida Growth Romania

În organizațiile performante, echipele de date sunt implicate direct în procesul de decizie. Prioritizarea proiectelor se face împreună cu business-ul, iar fiecare analiză vine însoțită de opțiuni, trade-offs și recomandări clare.

De exemplu, o organizație matură integrează indicatori precum customer lifetime value în deciziile zilnice. Nu este vorba doar de a calcula acest indicator, ci de a-l folosi activ, de exemplu, pentru a decide ce discount poate fi oferit unui client valoros, dar inactiv.

Aceste decizii trebuie testate și validate. Logica este simplă: lifetime value minus discount și minus costurile de reactivare trebuie să rămână pozitiv. Altfel, compania optimizează aparent, dar pierde bani în realitate. Într-un astfel de sistem, deciziile pot fi automatizate, deoarece infrastructura de date, modelele și mecanismele de decizie sunt conectate

într-un flux coerent. Organizația nu doar analizează, ci acționează în timp real.

Un alt exemplu este colaborarea dintre data science și marketing pentru a înțelege impactul canalelor de achiziție. Modele precum media mix modeling, completate de experimente (geo-testing) sau modele de atribuire, permit decizii informate despre când și unde să investești. Rolul echipei de date nu este doar să construiască aceste modele, ci să le interpreteze și să ofere recomandări clare: când un canal este eficient, când se apropie de saturare și când ROI-ul scade sub pragul de rentabilitate.

Valoarea crește și mai mult atunci când mai multe funcții colaborează în jurul aceleiași decizii.

De exemplu, într-un e-commerce cu mai multe puncte de livrare, alegerea locației de expediere implică date despre costuri logistice, timp de livrare, stocuri și comportamentul clienților. Într-un caz real din Olanda, datele despre stocuri erau integrate cu alte surse, inclusiv date meteo. Dacă vremea devenea nefavorabilă, reclamele pentru same-day delivery erau oprite automat. Livrările se făceau cu biciclete electrice, iar compania evita riscuri operaționale și probleme de calitate. În același timp, dacă un produs nu era disponibil într-un anumit depozit, această informație era transmisă automat către marketing. Rezultatul: nu se mai investea buget în promovarea unor produse indisponibile pentru o zi sau doua, sau doar câteva ore.

Aceste optimizări pot părea mici, însă la scară generează impact real.

Acesta este rolul unei echipe moderne de data: să creeze sisteme în care informația circulă automat între echipe, iar deciziile devin rapide, coerente și, uneori, complet automatizate.

În ultimii ani, un nou strat s-a adăugat acestui ecosistem: uneltele de IA (inteligenta artificială).

Acestea pot accelera semnificativ munca echipelor de data, de la generarea de analize și interpretarea rezultatelor, până la automatizarea unor decizii operaționale sau crearea de interfețe conversaționale pentru acces la date. Sau interpretarea unuia din output-uri de media mix modeling sau chiar recomandări.

Însă IA nu rezolvă problema fundamentală. Fără date curate, fără context de business și fără integrare în procesele decizionale, aceste unelte rămân doar un layer/strat suplimentar de complexitate.

Ceea ce lipsește, de fapt, din multe organizații este componenta umană

Inițiativele de data au succes doar atunci când echipa de date este implicată de vreme în procesele de planificare, ideal încă din definirea obiectivelor, nu doar în execuție.

Asta înseamnă mai mult decât livrarea de analize. Înseamnă construirea de relații și înțelegerea reală a obiectivelor celorlalte echipe: colaborare interfuncțională (cross functional collaboration).

De multe ori, echipa de date urmărește optimizarea, însă pentru echipele inginerie, marketing sau vânzări, prioritățile pot fi diferite. Rolul echipei de data devine astfel și unul de aliniere: când este momentul potrivit pentru o inițiativă, ce tip de produs de date este relevant și cum se integrează în obiectivele organizației.

Am întâlnit această situație inclusiv la Google, unde unele optimizări nu

erau preluate de echipele comerciale. Nu pentru că nu erau valoroase, ci pentru că nu erau aliniate cu indicatorii după care erau evaluate acele echipe.

De aceea, colaborarea reală nu înseamnă doar schimb de date, ci un dialog continuu între echipe – despre priorități, timing și impact.

Echipa de data nu poate avea succes în mod izolat. Succesul ei se măsoară prin impactul real asupra businessului și prin deciziile pe care reușește să le influențeze.

Iar în centrul acestui proces rămâne factorul uman.

Oricât de avansate ar fi modelele sau sistemele, deciziile relevante apar doar atunci când există înțelegere, aliniere și încredere între echipe.

Tehnologia poate accelera, dar nu poate înlocui acest lucru. ●

The Work Should Look Different. Does Yours?

A recent Forbes article named the degrees losing economic value fastest: Marketing, Communications, Generic Business Administration, and Computer Science. Not because those fields are irrelevant – but because the generic version of them is. Generalists get filtered out. Specialists get hired. The value moved. Most professionals are still looking for it in the wrong place.

That's not a technology problem. It's a fluency problem.

Most People Are Fooling Themselves

Here's the uncomfortable truth: 88% of organizations use AI in at least one function. Yet only 12% of workers use it daily. And of those who do – most are simply doing existing work slightly faster.

Zapier's AI Fluency Rubric (March 2026) makes this visible. It defines four levels: **Unacceptable, Capable, Adoptive, and Transformative**. Most people who believe they are fluent are sitting at Capable – using AI regularly, seeing some gains, but unable to show how their work has fundamentally changed. The rubric's most damning line describes the Unacceptable tier: „the work they do before and after AI looks largely the same.“ That sentence describes far more professionals than would admit it.

Irina Butnaru

VP of **Global Learning**, Athena
Managing Director, **Metis College**

The goal is Transformative: AI is not a tool you reach for – it's a shift in how work is designed. You re-engineer processes, build systems that run without you, and raise the floor for everyone around you.

Goldman Sachs estimates generative AI will add \$7 trillion to global GDP. The World Economic Forum projects 170 million new jobs by 2030, alongside 92 million displaced. Which side of that equation you land on is determined by your level of fluency – not your access to tools.

We Learned Technology the Wrong Way – and It Worked. Until Now.

Millennials and every generation before learned technology by doing. We clicked around, broke things, figured it out. For the internet, smartphones, and social media – tools that were bounded and transparent – it worked.

AI is none of those things.

It is persuasive, confident, and fluent – even when it's wrong. It produces outputs that look finished, which is precisely what makes discovery so dangerous here. Anthropic's 2026 AI Fluency Index calls this the „**artifact paradox**“: when AI generates polished outputs, users become measurably less likely to question them. The better AI performs, the more it quietly displaces the critical thinking of the person using it. You think you're in control. The rubric says otherwise.

Discovery learning gets you to *Capable* at best. Reaching Transformative requires something discovery never demanded: understanding *why* before you act, not just *how*. That requires structured development – intentional, progressive, and honest about where you actually are.

Fluency Is Not Literacy. The Distinction Is Everything.

Most organizations are training for the wrong outcome – building AI literacy, not fluency. Literacy is the floor. It means understanding what AI is and how to prompt it. Necessary, but not enough.

Researchers Rogers and Carbonaro define AI fluency as „**moving from understanding to creating**“ with AI – applying judgment where the model falls short, redesigning workflows rather than just automating them. Fast Company adds: breakthrough doesn't require more AI skills. It requires the human skills AI amplifies – reading a room, sel-

ling a vision, owning an outcome. Those are what Forbes identifies as surviving the degree disruption, and what moves someone from Adoptive to Transformative.

What Building Fluency at Scale [Actually Looks Like](#)

At Athena – supporting over 3,000 executive assistants working alongside AI daily – we don't debate whether AI belongs. It is part of our culture. What we track through our AI Fluency Framework is not adoption. It is progression: where each person sits on the spectrum, and what structured development moves them forward.

What we observe consistently: the professionals who advance fastest are not

the most technically confident. They combine AI capability with strategic judgment and the discipline to push back when an output isn't good enough. They use AI to build things that run without them – not just to finish today's task faster.

That is also the foundation of Metis College's MBA program – developing the strategic mindset and entrepreneurial thinking that move people from operators to leaders. Because that is where the value now lives.

The Question [That Matters](#)

Workforce readiness shows up as demonstrated competence in real work – not course completion, not self-assessment.

So the honest question is not „Do you use AI?“ It's: Does your work look different because of it?

Not faster. Fundamentally different. Reimagined. Built on systems that extend your judgment beyond what you alone could do. That is not something you stumble into by experimenting with tools on a Tuesday afternoon. It has to be built deliberately – with the same rigor, structure, and accountability we apply to any other critical professional capability.

The professionals who lead the next decade will not be the ones who used AI the most. They will be the ones who understood it deeply enough to reach Transformative – and had the honesty and self-awareness to know exactly where they still aren't. ●

Taxa pe diacritice

Ideea de token va redefini, destul de repede, piața muncii, economia globală și modul în care companiile cumpără și construiesc servicii. Sunt sigur de asta și m-am gândit să las mai jos, în câteva cuvinte, explicația motivului pentru care am ajuns să gândesc așa.

Alin Popescu
CEO avocatnet.ro

Context

Un token e cea mai mică bucată în care un model de inteligență artificială (AI, pe scurt) segmentează o intrare de date (text, imagini, audio, cod, secvențe genetice) pentru a o procesa. Cumva, similar cu modul în care noi vedem o melodie ca un tot de sunete și atmosferă, iar muzicienii o văd ca pe un șir de note muzicale, dacă e să simplificăm foarte mult.

Când e vorba despre text, modelele AI folosesc, de obicei, *tokenizare* (aplicații care împart cuvintele în tokenuri) care sunt antrenate preponderent pe text în engleză.

De asta, cuvintele din engleză se sparg, de regulă, în 1, 2, 3, poate 4 tokenuri, în timp ce diacriticele noastre nu sunt la fel de frecvente în datele de antrenament, deci *tokenizer*-ul le tratează, adesea, altfel. „Înțelegere” e mai scump, în tokenuri, decât „înțelegere” (fără diacritice).

De asta, un text de 100 de cuvinte în română consumă, în medie, cam 30% (unii spun că ar fi chiar spre 50%) mai multe tokenuri decât același text în engleză. Plătești mai mult pe API (accesul în flux la capacitățile AI), ai mai puțin spațiu în context window (conversația cu un chatbot care, de regulă, e sute de mii, maximum un milion de tokenuri) etc.

Intrări și ieșiri

Tokenurile sunt, deci, un echivalent al atomilor din lumea noastră reală. Modelul gândește în tokenuri. Textul e oferit lumii, token după token.

În acest context ar trebui înțeles un alt concept util, acela de *inference* (folosesc termenii în engleză pentru că așa îi întâlnim mai des). *Inference* e momentul în care modelul chiar lucrează, adică primește tokenuri, îi procesează token cu token și generează răspunsul (tot token după token) consumând putere de calcul (și bani) pentru fiecare token produs.

Inference-ul devine, deci, în zilele noastre, un cost real și vizibil. Atât de real încât unele companii de tehnologie încep, deja, să adauge costurile de *inference* ca a patra componentă a bugetului alocat angajaților, alături de salariu, bonus și acțiuni.

Lucrezi cu AI-ul? Folosești tokenuri în munca ta? Atunci munca ta generează un cost de *inference* pe care compania ar trebui să îl reflecte în buget. Jocul se mută, deci, în zona discuției legate de cât de productiv ești per dolar de *inference* consumat. Sau, și mai interesant, dacă o companie îți oferă x spațiu de *inference*, de ce nu l-ai folosit integral?

În oglindă, unii oameni își întrebă angajatorii ce buget de *inference* au, ca să știe ce pot face, cu adevărat, în acel job, folosind unelte precum Claude Code, OpenAI Codex, Cursor etc. Și aleg angajatorii și în funcție de perspectivele pe care le oferă contextul tehnologic în care vor lucra.

Valoare și valori

Și aici vine partea incomodă, cea la care mă tot întorc în ultimele luni. Dacă bugetul de *inference* devine parte din contextul salarial, atunci valoarea ta profesională începe să se măsoare și prin cât de scump e de rulat ansamblul tău de cunoștințe. Vom discuta, deci, în viitor, nu mă îndoiesc de asta, despre cine consumă mai multe tokenuri cu sens, cine produce mai mult per dolar de *inference*. Și vom lega aceste rezultate de avansări, concedieri și așa mai departe.

În fond, e o logică pe care companiile o aplică deja, de multă vreme, la orice alt cost variabil.

Doar că noi, cei care lucrăm utilizând limba română, pornim cu un handicap pe care încă nu l-am numit. Aceleași idei, aceeași muncă, aceeași clienți, dar cu 30-50% mai multe tokenuri consumate pentru fiecare propoziție scrisă cu diacritice. Un fel de taxă lingvistică invizibilă despre care nu discutăm și pe care, poate, va trebui să o plătim o vreme, până când modelele AI nu vor mai considera diacriticele ceva ciudat.

Peste câțiva ani, fie că vrem fie că nu, s-ar putea să nu mai întrebăm viitorul angajator despre salariu, bonus și acțiuni. Să întrebăm, în schimb, ce buget lunar de tokenuri vine cu jobul. Și să ne dăm seama, abia atunci, că limba în care gândim a devenit, pe tăcute, o linie din fișa de cost asociată jobului. ●

Târgul de Carte
Librex
Primăvara Cărților la Iași

ediția
31

6 – 10 mai 2026
Palas Mall Iași
Atrium, N.0 și N.1
de la 10:00 la 22:00

Urmărește-ne!

Invitați:

Matei VIȘNIEC

„Literatura dramatică și tema războiului”

preotul Constantin Valer NECULA

„Cuvântul în vreme de neliniște”

Adrian CIOROIANU

„Cum împăcăm Istoria și Literatura - cu tinerii noștri de azi”

Radu VANCU

„Frumusețea ca instrument de gândit”

Daniela ZECA-BUZURA

Doina RUȘTI

Adelin PETRIȘOR

Dan LUNGU

Lucian Dan TEODOROVICI

Iulian BOCAI

Organizatori Eveniment:

Compania SEDCOM LIBRIS Iași

Organizația Patronală „AGORA”

targuldecartelibrex.ro

Startup-urile din Iași nu duc lipsă de idei. Duc lipsă de feedback real (ego avem destul)

Fără o comunitate reală în jurul tău, construirea de produse tech devine ingrătă. Asta se aliniază etosului românesc – o societate în care colaborarea nu e neapărat un imbold natural. Suntem mai degrabă orientați spre efort individual, descurcare în solitudine, spre competiție tăcută, alergare pe culoare paralele.

Asta se vede și în ecosistemul tech. De multe ori, fiecare își construiește produsul în bula lui, ia decizii în interiorul micii lui echipe și investește în idei fără suficient fundament real.

Ne întâlnim rar, ne ajutăm puțin

Problema devine și mai vizibilă în regiuni ca a noastră. Care nu este vreun Silicon

Mihai Mocanu
CMO Adservio

Valley al estului, nu e nici măcar la nivelul Cluj-Napoca. Pentru că nu avem același volum de startup-uri, același nivel de expunere la piețe internaționale sau la capital. Pool-ul de competențe este mai restrâns, mai ales când vine vorba de zone critice pentru scalare, precum runde de finanțare, marketing de produse digitale, vânzare de software, sau managementul unui startup. Aici inter-

vine nevoia unei comunități mai eficiente.

În acest sens, în industrie există două tipuri de colaborare. Primul este cel clasic – ne adunăm uneori, ne ajutăm între noi cu recomandări, cu oameni, cu resurse. Împărtășim cunoștințe despre tehnologie, oferim idei despre cum să facem ceva mai bine. Este tipul de colaborare care se întâmplă la un nivel decent și care, fără îndoială, aduce valoare. Creează relații, deschide uși și accelerează anumite procese.

Dar există și un al doilea tip de colaborare. Care, deși foarte valoros, îl văd rar. Este vorba de cel în care îți expui ideile în fața oamenilor care au experiență relevantă, în care ai încredere. După care îi inviți să le atace din toate unghiurile posibile pentru a le testa riguros. Pentru a le trece printr-o grilă reală de piață, de business, de execuție. Fiindcă tu și echipa ta, fiind atât de im-

plicați, pierdeți perspectiva. Iar oamenii aștia buni pe specializări mai rare te critică din perspectiva unei expertize prețioase.

Este genul de conversație în care cineva îți face challenge direct, de exemplu, dacă problema pe care o rezolvi este cu adevărat una pentru care cineva ar plăti. În care îți pune sub semnul întrebării validitatea sistemului de monetizare. Sau în care te provoacă să vezi dacă nu cumva optimizezi ceva marginal, în loc să rezolvi o problemă esențială a unei tipologii de user, pe care, de fapt, n-ai înțeles-o îndeajuns. E un parcurs util și prin interogarea similară a AI-ului, dar incomparabil mai productiv când implici inteligența naturală, reală, a celor din jurul tău.

Egoul nu ne învață nimic

E un exercițiu deloc confortabil, dar extrem de util. Personal, de multe ori, intru în astfel de discuții cu certitudini oarbe și ies cu mai multe întrebări decât răspunsuri. Văd efectul magic și la alții, care încep să aibă dubii în legătură cu produsul lor când le descopăr fragilități în planuri. Ca și mine, au momente dificile când înțeleg că trebuie să-și reevalueze asumțiile. Dar exact acest tip de conversație abrazivă provoacă reevaluări fundamentale, claritate.

În lipsa lui, riscăm să investim luni de zile în direcții greșite. Să consumăm resurse pe ipoteze neverificate. Apoi ajungem prea târziu la concluzii pe care le-am fi putut avea mult mai devreme, dacă am fi avut curajul să ne expunem ideile în afara echipei.

Într-un ecosistem matur, acest tip de interacțiune este aproape implicit. Într-un ecosistem emergent, cum este cel din Iași, el trebuie facilitat intenționat. De aceea, nu cred că avem luxul de a ignora

oamenii cu perspective diferite. Pur și simplu, nu ne permitem să mai lucrăm izolat.

Comunitatea nu înseamnă doar evenimente sau networking. Cel mai valoros ajutor nu este validarea reciprocă, de conveniență a ceea ce facem fiecare. Ci disponibilitatea de a contribui la succesul celorlalți inclusiv prin feedback incomod, dar bine intenționat (și doar când

e expres solicitat). Înseamnă să creăm medii în care ideile sunt puse în discuție abrupt înainte de a deveni produse.

Mie, acest tip de feedback și acceptarea lui mi-au adus beneficii incomensurabile. Poate ar merita practicate la o scară mai largă. Pentru că măresc șansa de a scurta drumul spre cotele de piață și MRR-urile la care toți aspirăm. Dar doar dând un pic deoparte orgoliul. ●

Mintea ca sistem complex: de ce supraviețuiesc generaliștii în era AI

Când totul se schimbă prea repede pentru a fi stăpânit în profunzime, lărgimea devine cel mai valoros avantaj competitiv pe care îl poți cultiva.

Există un concept din biologia sistemelor complexe care, odată înțeles, schimbă complet modul în care privim învățarea, inovația și relevanța profesională. Stuart Kauffman, cercetător de referință în teoria sistemelor, l-a numit posibilul adiacent – mulțimea tuturor lucrurilor posibile care se află la un singur pas față de ceea ce există deja. Nu zece pași. Unul.

Viața nu saltă haotic prin spațiul posibilităților. Se extinde metodic, o mutație pe rând, o recombinare pe rând, explorând marginea a ceea ce există deja. Și exact același mecanism guvernează modul în care funcționează ideile noastre.

Nu putem gândi un gând care este la cincisprezece pași dincolo de cunoștințele actuale. Putem gândi doar ceea ce este la un pas dincolo de granița prezentă a minții noastre. Iar acea graniță – forma ei, textura ei, extensia ei – determină forma gândurilor noastre posibile.

În contextul accelerării tehnologice pe care o trăim acum, această idee capătă o urgență aparte. Cum rămâi relevant atunci când stiva tehnologică se schimbă complet la fiecare trei ani? Cum navighezi incertitudinea când nimeni – nici experții, nici modelele AI – nu poate prezice cu precizie ce competențe vor conta mâine?

Claudiu Florea
Style Advisor Tudor Tailor

Adâncimea nu mai este suficientă

Timp de decenii, paradigma dominantă în industria tech a fost specializarea profundă. Expertul în machine learning, arhitectul de cloud, inginerul de securitate cibernetică – fiecare îngropat în adâncurile unui singur domeniu, cu CV-uri verticale și trasee de carieră previzibile. Modelul funcționa pentru că ritmul schimbării permitea această stabilitate.

Astăzi nu mai permite.

Automatizarea elimină rapid straturi întregi din munca de execuție specializată. LLM-urile pot genera cod, pot analiza date, pot redacta documentație. Ceea ce rămâne ireductibil uman este tocmai capacitatea de a vedea conexiuni între domenii îndepărtate – de a aduce perspectiva unui biolog la o problemă de produs sau intuiția unui muzician la un sistem distribuit.

Și iată paradoxul pe care mulți profesioniști în tehnologie îl ignoră: adăugarea mai multor cunoștințe din propriul domeniu de specializare extinde granița

“Adăugarea de cunoștințe dintr-un domeniu complet independent extinde granița posibilului cu kilometri, pentru că noul teritoriu este complet adiacent unui posibil care nu exista înainte.

adaptat după
Stuart Kauffman

posibilului cu milimetri. Faci mai bine ceea ce știai deja să faci.

Dar adăugarea de cunoștințe dintr-un domeniu complet diferit – filosofie, neuroștiință, antropologie, teorie muzicală, urbanistică – o extinde cu kilometri. Noul teritoriu conceptual devine brusc adiacent posibilului, deschizând perspective care nu existau înainte în mintea ta.

Combinăția improbabilă ca avantaj competitiv

Un economist care citește o carte despre biologie evoluționistă nu devine biolog. Dar devine un economist care poate gândi în termeni de selecție, adaptare, ecosisteme și nișe competitive – metafore care deschid soluții la care un economist pur format nu ar fi ajuns niciodată.

Combinăția aceasta nu a mai existat înainte în mintea nimănui. Ea creează un teritoriu unic al posibilului adiacent.

Navigând incertitudinea cu o hartă mai largă

Incetitudinea tehnologică nu poate fi rezolvată prin mai multă certitudine specializată. Nu știm ce limbaje de programare vor conta în 2030, ce stack-uri vor supraviețui, ce roluri vor exista.

Dar știm că cei care vor naviga cel mai bine această incertitudine nu sunt cei cu cele mai adânci cunoștințe într-un singur punct – sunt cei cu cele mai largi granițe ale posibilului adiacent.

Asta înseamnă, practic, să îți extinzi deliberat sfera lecturilor dincolo de zona de confort profesională. O carte de antropologie pentru un product manager. Un curs de teoria jocurilor pentru un inginer de infrastructură. Un semestru de istoria artei pentru un designer de interfețe.

Nu pentru a deveni expert, ci pentru a extinde granița posibilului din mintea ta – pentru a face accesibile gânduri care altfel ar fi fost la cincisprezece pași, nu la unul.

Adâncimea rămâne necesară pentru execuție. Ai nevoie de competență tehnică solidă pentru a livra. Dar lărgimea este cea care determină ce poți imagina, ce probleme poți vedea, ce soluții îți devin accesibile.

Și în epoca în care execuția este din ce în ce mai delegată algoritmilor, imaginația devine moneda rară.

Mergi mai larg. Intenționat

Nu este vorba de distracție intelectuală sau de cultură generală ca ornament de CV. Este o strategie de supraviețuire și de relevanță pe termen lung.

Fiecare domeniu nou explorat – chiar și superficial, chiar și dintr-o singură carte bună – redistribuie forma graniței tale cognitive și deschide un nou set de posibilități adiacente.

Schimbarea din tehnologie nu va încetini. Dar cei care vor rămâne relevanți nu vor fi neapărat cei care au alergat cel mai repede în direcția actuală – vor fi cei care și-au antrenat mintea să vadă direcții noi înainte ca ele să devină evidente tuturor.

De reținut

Un inginer software care studiază teoria haosului sau arhitectura vernaculară nu devine expert în aceste domenii – devine un inginer cu un posibil adiacent mai larg, capabil să vadă soluții la care colegii săi nu au acces conceptual.

Același principiu se aplică în tehnologie. Un dezvoltator care înțelege economia comportamentală va construi produse mai bune decât unul care cunoaște doar framework-urile. Un arhitect de sistem care a studiat teoria rețelelor neuronale biologice va gândi diferit scalabilitatea față de unul format exclusiv pe pattern-uri de design clasice.

Nu pentru că un domeniu este superior celuilalt, ci pentru că intersecția creează un teritoriu nou al gândirii posibile.

Și asta se construiește prin lărgime, nu prin adâncime suplimentară.

Limita a ceea ce știi determină forma gândurilor tale posibile. Extinde limita. Mergi mai larg. ●

Don't wait on AI

Most businesses are still approaching AI the wrong way. They are either treating it like magic or dismissing it because the first tools felt shallow, unreliable or overhyped. Both reactions are lazy. The better approach is to treat AI the way you would treat any meaningful technology shift: get hands-on, test it in the real world, and figure out where it creates leverage.

David Truong
Engineer Founder

That is why tools like **OpenClaw** matter.

Most people have now used ChatGPT, Claude or Gemini. They are useful, but mostly as advisors. They help you think, write, summarize and explore. OpenClaw pushes the category a step further. Besides being the fastest growing open source project ever, it behaves less like a chatbot and more like an operator: something that can interact with tools, retain context, coordinate tasks and help execute actual workflows.

For a business, that is the real threshold. The value of AI is not in generating impressive paragraphs on command. The value is in reducing friction inside the business. Can it help monitor information that matters? Can it speed up research? Can it prepare drafts, support operations, reduce repetitive work, or help a small team move faster without immediately adding headcount? Those are the questions worth asking.

The only way to answer them properly is through experimentation.

Not every workflow is ready. Not every tool is mature. Some use cases feel magical. Others break instantly. Some things are production-worthy. Some are still toys with good marketing. That is exactly why businesses need direct exposure. If your understanding of AI comes from headlines, LinkedIn posts or vendor demos, you do not have understanding. You have borrowed conviction.

The practical move is simple: pick a few recurring tasks in your business and test what the current tools can actually do. See where they perform well. See where they need supervision. See where they fail. That gives you something far more useful than hype or cynicism: informed judgment. Once you have that, you can make better calls about adoption, timing and where AI fits naturally inside your operation.

The other reason to do this now is speed. This market is moving absurdly fast. A tool you tested a few weeks ago may already be materially better today. A workflow that was clunky last month may now be good enough to use. We have seen this directly with OpenClaw. The underlying models, tooling and overall capabilities are improving so fast that static opinions age badly. If a company tested once, wrote the whole category off, and moved on, there is a decent chance it is now operating on stale assumptions.

That is one reason our first **Frontiers** meetup in Iași focused on „OpenClaw, Applied.“ Hosted at Fab Lab, the session was built around a simple idea: less theater, more reality. We talked about what these systems can actually do, where they are useful, where they still break, what the security risks are, and how to think about implementation in practice. The response was strong because people are hungry for grounded conversations. Businesses do not need more AI spectacle. They need clearer mental models and more honest field reports.

That is also the broader point. The winners here will probably not be the companies with the loudest AI branding. They will be the ones that build a fast learning loop: test, observe, adapt, repeat. Learn where the tools are genuinely useful. Re-test often. Stay close to the edge without becoming reckless. In a market moving this quickly, the advantage goes to businesses that learn faster than their competitors, not to the ones waiting for certainty.

Frontiers: Iasi is a community for builders working on the edges of technology. To find out more, see the website: <https://dayze.ro/frontiers>. ●

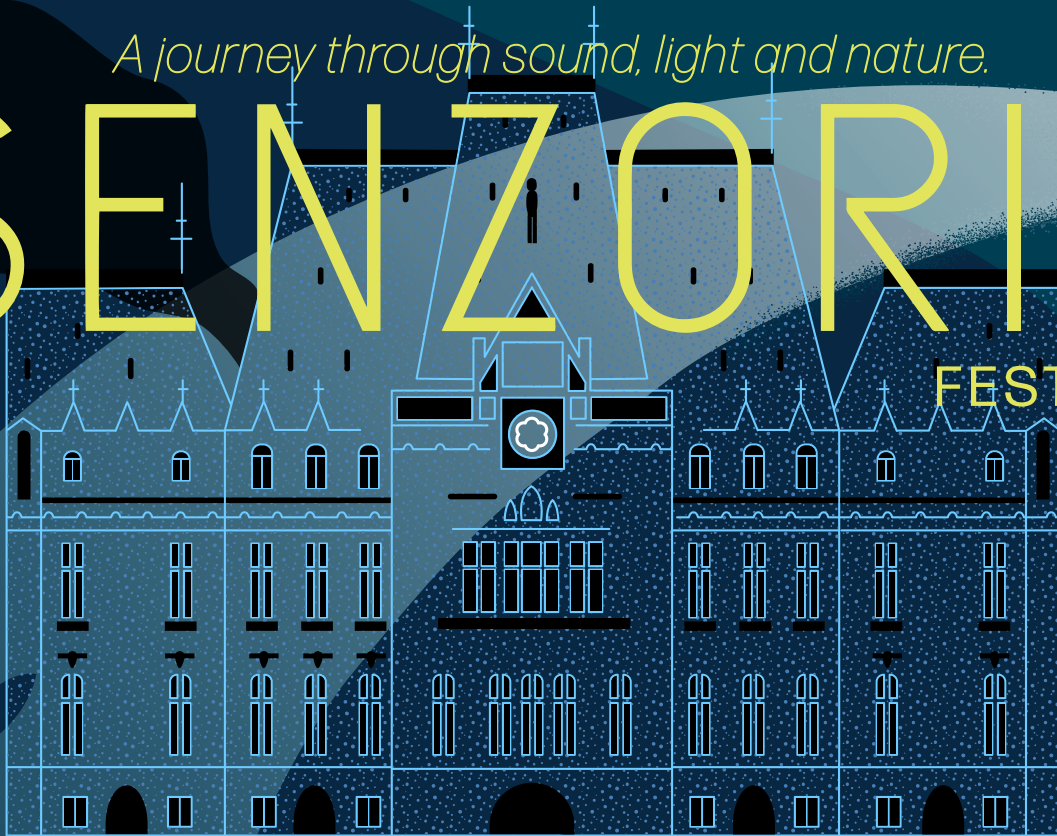
Știi că merită.

ING

A journey through sound, light and nature.

SENZORIA

FESTIVAL

JOHN NEWMAN **MARI FROES**

KILLA FONIC • **MIHAIL** • **PAULINA** • **TARAF DE CALIU**

MACANACHE AND SUPREME BAND • **PASCAL JUNIOR**

PADO & BELU • **THE RABBIT KING** • **MISSED CALL**

ALCI **ARAPU** **CRISTI CONS** **MAHONY** **AG SWIFTY**

PRIKU **GOJNEA76** **NESTA** **BRAD BRUNNER** **KOV**

STEK • **MERA** • **IUBIRESCU** • **LINA** • **GIRI** • **ALEX RUSU**

HIP HOP TAKEOVERS • **BAIRAM BY WAYBACK**

CESAR BITLAN • **PAPI** • **STEFAN ANDREI** • **DARIUS A.**

Grădina Palas | Palatul Culturii IAȘI

29-30
May

VOYO

1664 BLANC

Living Lab – Laboratorul care îți validează startup-ul în lumea reală

Una dintre cele mai complicate etape pentru un startup este validarea soluției. Dacă ai construit vreodată un produs, nu trebuie să îți povestesc eu despre dificultățile acestei etape, dar pentru cei care nu au ajuns încă acolo, iată scenariul clasic:

Ai o idee, să zicem că ai descoperit un mod tehnic, mai bun, prin care poți ajuta oamenii de 60+ ani să își păstreze memoria bună și gândirea agilă. Ai construit un produs, l-ai testat cu colegii din birou și cu părinții tăi și ai prietenilor. Totul părea că merge perfect, dar ajuns în fața unor investitori, afli că validarea in-house nu îi impresionează. Ei vor valida ca la carte, cu un eșantion cât mai larg și divers de utilizatori reali. Te așteaptă să continui discuția după această etapă.

Adina Serediuc

SAGE-Hub Program Lead @
Digital Innovation Zone

Și să zicem că reușești să validezi produsul, dar realizezi că ar căpăta mai multă greutate dacă ai avea câțiva medici care să le vorbească pacienților despre el. Ba mai mult, ar fi extraordinar dacă ai reuși să convingi o casă de îngrijire să îl adopte ca beneficiu pentru rezidenții săi. Dintr-odată înțelegi că produsul tău are nevoie de validare din mai multe direcții iar tu nu știi încotro să îți îndrepti atenția și energia mai întâi. Investitorii își pierd răbdarea. Timpul trece.

Un astfel de scenariu poate fi scurt-circuitat cu ajutorul unui Living Lab sau, în traducere descriptivă, un Laborator de Inovare în Mediu Real.

Ce este un Living Lab?

Un Living Lab este un ecosistem deschis de inovare unde inovarea se desfășoară în medii reale, operaționale. Prin utilizarea unei abordări sistematice de co-creare, integrează activități de cercetare și inovare la nivelul comunităților, plasând cetățenii și utilizatorii finali în centrul procesului.

Definiția oficială ENOLL (Rețeaua Europeană de Living Labs) este: „Ecosisteme de inovare deschise, centrate pe utilizator, bazate pe o abordare sistematică de co-creare, care integrează procese de cercetare și inovare în comunități și medii din viața reală.”

Cum poate ajuta un Living Lab startup-ul sau scaleup-ul tău?

Living Labs oferă medii din viața reală unde companiile pot testa produse, servicii și modele de afaceri cu utilizatori reali, în condiții reale, înainte de a angaja capital semnificativ. Prin examinarea impactului real, Living Labs pot fi folosite și pentru a pivota idei noi – pentru același produs sau pentru unul complet nou, maximizând astfel valoarea fiecărui ciclu de testare.

Prin co-creare structurată cu cetățeni, clienți, mediul academic, autorități publice și parteneri din industrie (modelul quadruple-helix), Living Labs permit startup-urilor și scaleup-urilor să:

- valideze potrivirea produs-piață timpuriu și iterativ;
- reducă riscurile tehnice, de piață și de adoptare;
- genereze dovezi și date de performanță valorificate de investitori și clienți;
- acceseze adoptatori timpurii și clienți de referință, inclusiv orașe și organizații publice.

Atunci când municipalități, spitale sau autorități regionale participă în Living Labs, acestea depășesc adesea rolul de

Caracteristici definitorii Living Labs

testare și devin adoptatori timpurii, clienți de referință și chiar primi cumpărători. Această cerere publică timpurie consolidează credibilitatea, oferă stabilitate inițială a veniturilor și semnaleză viabilitatea pe piață investitorilor și clienților privați.

De la învățare la noi oportunități de afaceri

Living Labs nu sunt doar instrumente pentru scalarea inovațiilor predefinite. Prin procesele de învățare integrate în contexte reale, companiile dobândesc o înțelegere mai profundă a practicilor utilizatorilor, a constrângerilor operaționale și a cererii latente. Această învățare poate dezvălui noi perspective asupra pieței și conduce adesea la apariția de noi idei de afaceri, aplicații alternative sau piețe adiacente care nu erau vizibile la începutul drumului.

În actuala cursă globală, viteza este o măsură a competitivității. Living Labs permit companiilor să treacă din laborator într-un mediu real – un oraș, un spital, o fabrică – mult mai devreme în ciclu. Testând cu utilizatori reali în condiții reale, companiile pot pivota timpurii,

prevenind costisitoarea greșală de a scala un produs care nu se potrivește pieței.

SAge-Hub Living Lab – testează-ți soluția acolo unde contează

Dacă construiești un produs în zona de health tech sau age tech și scenariul de la începutul articolului îți sună familiar, vino să îți testezi produsul în Living Lab-ul SAge-Hub – inițiativă în cadrul programului Smart Ageing Synergies: Strengthening Interregional Innovation through Living Labs and Digital Hubs, finanțat de Uniunea Europeană, linie de finanțare I3.

Dincolo de accesul la Living Lab-ul regional (coordonat de Digital Innovation Zone împreună cu Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa”, Iași), vei putea testa produsul cu utilizatori la nivel european, din regiunile partenere în consorțiu: Grecia, Portugalia, Finlanda, Insulele Canare și Catalonia – 6 ecosisteme regionale europene, inclusiv o regiune ultraperiferică, care stimulează colaborarea interregională în domeniul Smart Ageing.

Produsul tău merită mai mult decât un test în birou!

Validează-l acolo unde trăiesc utilizatorii tăi reali, și fă pasul de la inovator regional la jucător pe piața europeană. Înscrie-te în program pe sage.digital-innovation.zone/open-call.

Digital Innovation Zone (DIZ) este hubul european de inovare digitală (eDIH) al regiunii Nord-Est, cu sediul în Iași, recunoscut la nivel internațional pentru rolul său în accelerarea transformării digitale și a inovării. Ca structură strategică a ecosistemului regional, DIZ oferă IMM-urilor, startup-urilor și instituțiilor publice un parcurs integrat – de la idee la implementare – incluzând testarea tehnologiilor înainte de investiție, acces la finanțări europene și dezvoltarea competențelor digitale.

DIZ derulează numeroase programe și inițiative dedicate inovării și digitalizării, facilitând colaborarea între mediul academic, industrie și sectorul public. Prin conectarea ecosistemului regional la rețele și oportunități internaționale, DIZ consolidează poziția regiunii Nord-Est ca pol emergent de inovare la nivel european. ●

AI în business: de ce nu se întâmplă mai mult?

Dacă urmărești conversațiile din mediul de business românesc despre inteligența artificială, ai impresia că toată lumea se ocupă cu ea. Toată lumea a auzit de ChatGPT. Toată lumea a „experimentat”. Și toată lumea știe că „e ceva important”. Și totuși, dacă te uiți la cum funcționează efectiv companiile, lucrurile s-au schimbat surprinzător de puțin.

Și nu este vina nimănui că lucrurile stau așa. Digitalizarea în companiile românești nu a mers cu viteza așteptată dintr-un motiv foarte concret: avem în majoritate companii mici, în care este realmente mai ieftin să faci ceva cu mâna ta decât să cumperi o soluție digitală, să o implementezi și să o înveți. Calculul economic a fost, de multe ori, corect. Problema este că acest model a generat organizații care se bazează pe eroi – oameni care știu tot, fac tot și țin tot în cap. Iar un erou nu poate delega unui agent AI, pentru că nu are cui să delege: nu există procese scrise, nu există fluxuri definite, nu există o structură care să preia sarcina. Suntem acum la momentul în care transformările minore, aplicate corect, pot avea un impact real – dar numai dacă înțelegem că primul obstacol nu este tehnologia, ci modul în care suntem obișnuiți să lucrăm.

Realitatea din teren – și o spun din experiența directă cu organizații de dimensiuni diferite – este că adoptarea AI rămâne, în cea mai mare parte, limitată la chat. Cineva din echipă folosește Claude sau ChatGPT pentru a redacta un

Gabriel Manole

Fondator și Product Manager la NOUVEAUX

email, pentru a rezuma un document sau pentru a căuta rapid o informație. Avem o metodă nouă de a procesa informația, dar nu avem o transformare în modul în care lucrăm.

Să fim sinceri: nu avem structură.

Motivul pentru care impactul real rămâne modest nu are legătură în primul rând cu tehnologia. Are legătură cu modul în care sunt construite companiile care vor să o adopte. Dacă procesele interne nu sunt clare, dacă fluxurile de date nu sunt documentate, dacă oamenii nu înțeleg exact ce fac și de ce – atunci AI-ul nu poate adăuga valoare sistematică. Poate ajuta individual, poate economisi câteva ore pe ici-colo, dar nu poate restructura ceea ce nu este structurat.

Există un decalaj vizibil între direcția strategică și execuția tactică. Mulți manageri și antreprenori au adoptat o poziție de principiu: „vrem să integrăm AI în

companie”. Este o decizie bună, dar adesea rămâne acolo. Nu este urmată de o hartă concretă a proceselor care ar putea beneficia de automatizare sau de augmentare, nu este urmată de o prioritarizare a zonelor cu impact rapid și măsurabil, și cu atât mai puțin de un buget clar și de indicatori care să arate dacă mergem în direcția bună.

Fără această coloană vertebrală operațională, adoptarea AI devine un proiect fără consistență. Toată lumea este entuziasmată la început, nimeni nu știe cum să măsoare progresul, și după câteva luni subiectul dispare din agendă – până la următoarea conferință sau până la următorul val de știri despre un model nou.

Cum arată un start corect

Dacă ești manager sau antreprenor și vrei să faci mai mult decât să bifezi o casuță, iată cum arată structura abordării:

Mai întâi, asigură-te că toată lumea înțelege despre ce vorbim. Nu este nevoie de cursuri tehnice aprofundate, ci de oameni în echipă care au o înțelegere funcțională a ceea ce poate și ce nu poate face AI-ul astăzi. Fără un limbaj comun, orice discuție despre adoptare devine un dialog al surzilor. Există training-uri accesibile, există resurse în română, există consultanți care pot facilita acest prim pas – investiția este mică, iar câștigul de claritate este imediat.

Apoi, cartografiază-ți procesele. Sună birocratic, dar este esențial. Nu poți optima ceea ce nu ai definit. Începe cu procesele repetitive, cu cele care con-

sumă mult timp sau cu cele care generează erori frecvente. Implică oamenii care le execută zilnic – ei știu cel mai bine unde sunt fricțiunile. Acest exercițiu, chiar dacă nu ajungi niciodată să implementezi AI, are valoare în sine: îți arată cum funcționează cu adevărat organizația ta.

Identifică câștigurile rapide. Odată ce ai harta proceselor, identifică două sau trei zone unde AI poate aduce rezultate vizibile în 30-60 de zile. Nu trebuie să fie revoluționare – poate fi automatizarea unui raport săptămânal, poate fi un asistent intern care răspunde la întrebări frecvente ale echipei, poate fi o îmbunătățire a modului în care gestionezi ofertele comerciale. Aceste mici victorii sunt importante nu doar ca rezultate, ci ca schimbare culturală: oamenii văd că merge, capătă încredere și se implică mai activ.

Și abia după aceea definește-ți obiectivul mare. Cu dovezile din quick wins, cu procesele documentate și cu o echipă care a trecut printr-un ciclu de adoptare, ești în poziția corectă să investești mai serios – fie într-o soluție personalizată, fie într-un consultant specializat, fie într-o platformă care să integreze mai multe fluxuri. La acest pas, cheltuiala are sens și poate fi justificată cu date reale din propria organizație.

Ce înseamnă asta **concret**

Caută un training pentru echipă, pornind de la informații de bază. Poate fi plictisitor pentru unii, dar te asiguri că toată lumea vorbește aceeași limbă – și fără asta, orice pas următor se construiește pe nisip. Investește în câteva sesiuni de consultanță pentru a mapa procesele și fluxurile de date – nu ai nevoie de luni de zile, câteva workshops bine conduse sunt suficiente. Identifică un „campion intern” – cineva din echipă

cu apetit pentru nou – și pune-l să lucreze cot la cot cu un consultant pe primele implementări. Și stabilește un buget, chiar și mic: faptul că există o alocație financiară transformă proiectul dintr-o intenție într-un angajament.

Din teren: **ce am făcut noi**

Am aplicat aceste principii și în compania pe care o conduc, și în comunitatea pe care o coordonez, și pot spune că rezultatele sunt reale, chiar dacă modeste la scară. În firmă, am reușit să structurăm aproximativ 25% din informații cu ajutorul AI, am pus câteva proceduri în funcțiune și am introdus o logică mai clară în procesarea datelor. Nu pare mult, dar tocmai această fundație ne-a dat mai mult spor când a venit momentul să implementăm ceva mai ambițios: prin programul de finanțare ADR Nord-Est, am primit sprijin pentru a dezvolta **Vorba-Vine.ai** – o platformă dedicată recunoașterii vocale în limba română, care presupune antrenarea unui model de AI

pe date lingvistice locale. Un proiect care n-ar fi fost posibil fără structura construită înainte. În comunitatea COMM-IT România, am stabilit procedurile pentru organizarea evenimentelor și am început să folosim AI acolo unde o subscripție la o soluție dedicată ar fi fost prea scumpă pentru volumul nostru de activitate. Avem acum minute de întâlnire generate automat, acțiuni urmărite, remindere sincronizate, articole pregătite în flux. Mici avantaje, fiecare în parte – dar cumulate, ele schimbă ritmul cu care lucrăm.

AI-ul nu este magic și nu rezolvă problemele de organizare pe care le aveai deja înainte să îl adopți. Dar pentru companiile care au structură, claritate și disponibilitate să învețe, poate aduce un avantaj competitiv real și durabil. Diferența dintre companiile care vor profita de acest val și cele care îl vor privi de pe margine nu va fi dată de acces la tehnologie – ci de capacitatea de a acționa metodic, pas cu pas.

Ce este recrutarea de personal și de ce comunicarea este esențială pentru succes

Recrutarea de personal este procesul strategic prin care organizațiile identifică, atrag și selectează candidații potriviți pentru posturile disponibile. Acest mecanism este vital pentru atingerea obiectivelor de business și consolidarea culturii organizaționale. Totuși, problemele apar atunci când comunicarea dintre agențiile de recrutare, companii și candidați nu este eficientă, ceea ce transformă procesul într-o provocare logistică și operațională.

Definiția procesului de recrutare și selecție

Procesul de recrutare și selecție presupune mai mult decât simpla ocupare a unor posturi vacante. Este vorba despre identificarea talentelor care se aliniază valorilor și nevoilor companiei. Când comunicarea nu funcționează corect, apar probleme: departamentul de resurse umane poate defini vag profilul candidatului, agenția de recrutare promovează posturi neclare, iar compania primește CV-uri nepotrivite. Rezultatul este creșterea costurilor de recrutare și prelungirea inutilă a procesului de selecție, cu efecte negative asupra angajamentului candidaților și a imaginii companiei.

Sebastian Arhire
Managing Partner Train2Perform

Rolul comunicării organizaționale în atragerea candidaților potriviți

Comunicarea are un rol esențial în fiecare etapă a procesului de recrutare. De la prima interacțiune pe rețelele sociale până la feedback-ul oferit după interviu, fiecare pas contribuie la experiența candidatului și la reputația angajatorului.

Beneficiile comunicării eficiente includ:

- atragerea candidaților potriviți prin descrieri clare și detaliate ale posturilor vacante;
- consolidarea employer brandingului prin transparență în prezentarea culturii organizaționale;
- crearea unei experiențe pozitive pentru candidați, care stimulează recomandările interne și retenția pe termen lung.

Impactul direct asupra experienței candidatului și a employer brandingului

Fiecare interacțiune construiește percepția despre angajator. Un răspuns întârziat sau informații contradictorii între manageri și agenții de recrutare pot diminua încrederea. O experiență negativă se poate răspândi rapid pe rețelele sociale, afectând imaginea companiei și capacitatea acesteia de a atrage talente. Companiile care înțeleg importanța comunicării transformă procesul de recrutare într-o punte autentică între organizație și candidat. Rezultatele sunt vizibile: fluctuația personalului poate scădea cu până la 40%, iar motivația angajaților crește atunci când procesul reflectă realitatea locului de muncă.

Provocări în recrutare și selecție

Provocările agențiilor de recrutare:

Lipsa unei comunicări eficiente generează dificultăți majore. Informațiile incomplete despre posturile vacante și mediul de lucru fac ca selecția să fie imprevizibilă. Descrieri vagi ale posturilor și profile neclare conduc la creșterea costurilor și la repetarea etapelor procesului. Transmiterea neclară a culturii organiza-

ționale face potrivirea culturală aproape imposibilă.

Provocările candidaților:

Candidații se confruntă cu confuzie și frustrare din cauza informațiilor contradictorii și a lipsei de feedback. Mulți renunță la procesul de recrutare. Transparența în prezentarea beneficiilor extrasalariale și a cerințelor postului este esențială pentru motivarea și integrarea lor rapidă.

Provocările companiilor:

Companiile suportă consecințe directe: fluctuația crescută a personalului, pierderi financiare și ocuparea întârziată a posturilor vacante. Comunicarea internă deficitară între departamentul de resurse umane și managerii de departamente amplifică aceste probleme.

Nepotrivirea culturală apare adesea din cauza informațiilor superficiale.

Metode moderne și rolul tehnologiei

Platformele digitale și instrumentele moderne de recrutare răspund direct provocărilor legate de comunicare. Baze de date actualizate și promovarea recomandărilor interne cresc șansele de succes. Assessment center-urile și evaluările psihometrice oferă perspective obiective asupra competențelor și compatibilității candidaților. Digitalizarea optimizează procesul fără a înlocui factorul uman, reducând erorile și accelerând selecția. Un exemplu concret este platforma Great People Inside, disponibilă prin Train2Perform, partener autorizat, care permite evaluarea complexă a candidaților și potrivirea lor culturală cu mediul de lucru, reducând riscurile și crescând retenția.

Strategii pentru succes

Companiile trebuie să consolideze employer brandingul prin implicarea managerilor în definirea profilului candidatului și prin comunicare clară și activă pe toate canalele. Agențiile de recrutare pot reduce erorile prin clarificarea cerințelor și feedback structurat. Candidații trebuie să solicite clarificări și să evalueze compatibilitatea cu valorile organizației, crescând astfel șansele de integrare și motivația pe termen lung.

O comunicare clară și constantă între companie, agenție și candidat transformă recrutarea într-un proces transparent, eficient și orientat spre oameni. Experiența pozitivă a tuturor actorilor consolidează succesul organizațional și satisfacția profesională, demonstrând că recrutarea nu este doar un proces administrativ, ci un element strategic esențial pentru creșterea durabilă a organizației și dezvoltarea unei echipe integrate și motivate. ●

Era AI: avem resursele, ne trebuie conversația

Trăim într-o perioadă în care tot mai multe dintre activitățile noastre sunt mediate de tehnologie. Comunicăm, ne informăm, cumpărăm, ne distrăm, căutăm parteneri, aplicăm la locuri de muncă, toate prin ecrane și formulare. Această transformare are efecte bune și rele, așteptate dar și surprinzătoare, și ne privește pe toți. Și tocmai de aceea nu poate fi lăsată doar pe mâna celor care o produc.

Răzvan Rughiniș

Profesor **Universitatea Politehnică București**; Co-Founder **Innovation Labs Romania**

Un impact subtil al tehnologiei este că reduce o lume plină de grade, nuanțe și excepții la un registru finit de opțiuni, adesea binare. Tinder a transformat căutarea partenerului într-un gest de swipe stânga sau dreapta: da sau nu, în fracțiuni de secundă, pe baza unei fotografii. Algoritmii rețelelor sociale decid pentru noi ce vedem și ce nu vedem. Sistemele automate de recrutare filtrează CV-uri după cuvinte-cheie: dacă nu am scris exact termenul căutat, pot deveni invizibil. Interfața nu doar organizează informația. Ea decide și ce fel de informație mai merită să existe. Fiecare dintre aceste sisteme a fost proiectat de cineva, pe baza unor alegeri. Întrebarea este: cine participă la aceste alegeri și cine le suportă efectele?

Răspunsul, deocamdată, este că cei care proiectează sistemele și cei care le folosesc zilnic trăiesc în lumi diferite. Un algoritm de recrutare poate procesa mii de aplicații pe secundă, dar nu înțelege că un candidat care a trecut de la inginerie la educație la 40 de ani nu are un CV incoerent, ci o biografie care poate

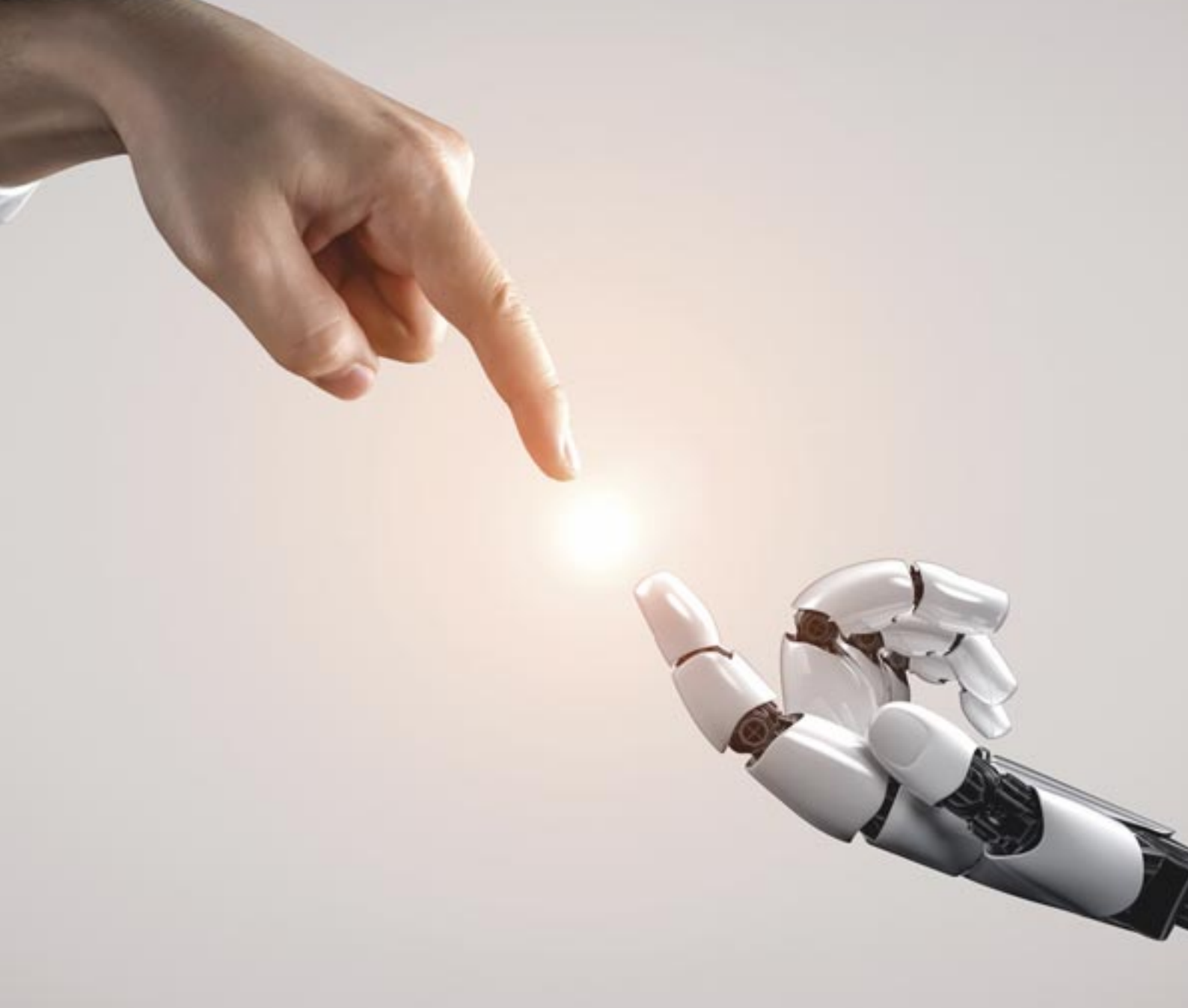
spune ceva despre adaptare, curaj și judecată. Modelarea tehnică este o formă utilă de cunoaștere. Dar nu este singura, și nu este suficientă. Când decidem cum să integrăm tehnologia în educație, în muncă, în relațiile sociale, avem nevoie de toată inteligența pe care o avem la dispoziție, nu doar de cea computațională.

Comaniile care dezvoltă aceste tehnologii operează după o logică a competiției și a creșterii. „Move fast and break things” a fost motto-ul intern al Facebook în primii săi ani, iar mentalitatea a rămas un model cultural în industria tehnologică. Merită să ne oprim o clipă asupra formulării. Când spunem „break things”, ale cui sunt acele lucruri? De regulă, nu ale celor care le sparg. Iar uneori nu e vorba despre lucruri, ci despre oameni: relații și cariere reorganizate peste noapte, comunități desființate, sisteme de încredere erodate. „Move fast and break people” ar fi uneori mai fidel realității, dar mai puțin inspirațional pentru investitori. Ceea ce lipsește din această ecuație nu este mai multă tehnologie, ci

mai multe voci. Cu cât mai mulți oameni participă la decizia de a introduce o tehnologie într-un domeniu, cu atât mai mari sunt șansele ca efectele asupra celorlalți să fie luate în considerare.

Apariția inteligenței artificiale generative a amplificat aceste dinamici. Ne confruntăm cu o presiune de a adopta aceste sisteme urgent și la scară largă, sub amenințarea că alternativa este să pierdem competiția geopolitică. Suntem puși în fața unei alegeri aparent binare: fie acceptăm AI-ul așa cum vine, fie ne condamnăm copiii la o societate în declin, dominată de autoritarismul chinez. E o alegere forțată pe care filosofii o studiază sub numele de „dilema tramvaiului” (trolley problem): alegi între două variante, ambele cu costuri, fără ieșire. Dar dilema tramvaiului este un experiment mental, nu o descriere a realității. În lumea reală, nu suntem blocați pe două șine. Putem construi alte șine, putem îmbunătăți sistemul de frânare, putem preveni situațiile în care oamenii ajung în fața tramvaiului. Iar în cazul AI, putem decide ritmul adopției, gradul de supraveghere umană, domeniile în care automatizarea are sens și cele în care nu are. Dar numai dacă suntem destui la masa la care se iau aceste decizii.

Ideea că AI va înlocui munca umană este, în mare parte, o strategie de vânzare adresată managerilor care caută economii la bugetele de salarii. Că produsul sau serviciul se va degrada în absența discernământului uman este o problemă care va apărea mai târziu, când altcineva va fi responsabil. E ca și cum ai concedia toți bucătarii unui restaurant și ai instala un sistem automat

de gătit, iar apoi, când clienții încep să plece, ai cumpăra un al doilea sistem automat pentru a gestiona reclamațiile. Inevitabilitatea înlocuirii nu este o lege a naturii. Este o promisiune comercială. Iar o promisiune comercială poate fi evaluată, negociată și, când e cazul, refuzată.

O întrebare pe care rareori o punem este: în cât timp să integrăm o nouă tehnologie în societate? Ritmul contează, pentru că doar timpul ne permite să vedem cine și ce pierde, cine și ce câștigă. În orice organizație, o parte din munca cea mai valoroasă este și cea mai discretă: angajatul care rezolvă cazurile limită, care preîntâmpină anomaliile,

care știe din experiență ce poate merge prost. Tocmai pentru că nu generează crize, contribuția lui rămâne invizibilă în orice tabel de performanță. Când dispăre, nimeni nu observă imediat. Iar dacă tranziția e prea rapidă, nu avem timp să descoperim ce anume lipsește până când lipsurile devin crize.

Fiecare generație a avut de negociat cu tehnologiile timpului ei. Am integrat electricitatea, antibioticele, energia nucleară, editarea genetică, internetul, de fiecare dată cu perioade de ajustare în care am învățat să distingem între utilizările care ne fac bine și cele care ne fac rău. Această experiență acumulată este un atu. Trăim într-o societate a abun-

dentei, cu mai multe resurse intelectuale, mai multe instrumente și mai mulți oameni educați decât în orice moment anterior. Avem la dispoziție nu două opțiuni, ci nenumărate combinații de efort uman și asistență tehnologică. Întrebarea este dacă vom participa la aceste alegeri. Integrarea tehnologiei în societate nu este o problemă de stânga sau de dreapta, de tineri sau de vârstnici, de ingineri sau de umaniști. Este o provocare care ne unește tocmai prin faptul că ne privește pe toți. Iar cel mai riscant lucru pe care îl putem face nu este să adoptăm tehnologia prea încet, ci să lăsăm un grup îngust de oameni să decidă în locul nostru cum o facem. ●

Viața înainte de baze de date.

Cum arăta „Stone Age“-ul datelor?

Tehnologia se schimbă, dar problemele de integritate a datelor sunt aceleași. În acest episod ne întoarcem în timp pentru a explora fundația fragilă pe care s-a construit întreaga lume digitală de azi. Înainte de cloud, baze de date relaționale sau Big Data, am avut o epocă a fișierelor simple și a soluțiilor improvizate.

Bogdan Bindea

Mentor Digital Stack

Pe scurt, în acest articol vei afla:

- cum erau stocate datele înainte de bazele de date moderne
- ce probleme reale apăreau în aplicațiile vechi
- de ce a devenit inevitabilă apariția bazelor de date relaționale

Fișiere simple: .txt, .csv sau alte formate flat

Înainte să vorbim despre baze de date relaționale, cloud sau Big Data, e important să înțelegem de unde am plecat. În Epoca de Piatră a aplicațiilor software, datele erau stocate în fișiere simple: .txt, .csv sau alte formate flat.

Fișierele .txt (Plain Text): Cea mai rudimentară formă. Datele erau scrise una după alta, fără o structură impusă. Aplicația trebuia să „știe” exact la ce caracter începe numele unui client și unde se termină, ceea ce făcea orice modificare de cod extrem de riscantă.

Fișierele .csv (Comma-Separated Values): O evoluție care a introdus un deli-

mitator (virgula sau punctul și virgula) pentru a separa coloanele. Deși oferă un aspect de tabel, un fișier .csv este „orb”: nu știe că o coloană trebuie să conțină doar cifre sau că un câmp de e-mail trebuie să aibă un format anume.

Fișierele cu format flat: Unde fiecare informație ocupa un număr predefinit de spații (de exemplu, primele 20 de caractere pentru „Nume”, următoarele 10 pentru „Telefon”). Dacă un nume era mai lung, acesta era pur și simplu tăiat.

Fiecare aplicație își gestiona datele direct din fișiere, fără un sistem centralizat care să se ocupe de integritate, concurență sau consistență.

La prima vedere, părea suficient. Însă, pe măsură ce aplicațiile au devenit mai complexe și numărul de utilizatori a crescut, au început să apară probleme serioase. Datele se duplicau frecvent, modificările erau greu de sincronizat, iar

două procese care încercau să acceseze același fișier în același timp puteau duce la coruperea datelor. Backup-urile erau manuale, iar recuperarea după o eroare era, de multe ori, un proces dureros.

Mai mult, orice schimbare de structură – de exemplu adăugarea unui câmp nou – presupunea modificări în toate fișierele și în tot codul care le folosea. Scalarea era aproape imposibilă, iar performanța scădea rapid odată cu volumul de date.

Toate aceste limitări au dus natural la apariția bazelor de date, care au adus un mod standardizat de stocare, reguli clare și mecanisme automate pentru lucruri esențiale precum consistența datelor, accesul concurent și securitatea.

Înțelegerea acestui „Stone Age” ajută la înțelegerea motivelor pentru care bazele de date funcționează așa cum funcționează astăzi și de ce anumite principii rămân fundamentale, indiferent de tehnologie.

Educație IT personalizată pentru orice industrie

Digital Stack susține acest tip de învățare „de la bază”, prin cursuri de IT, construite astfel încât conceptele fundamentale să fie clare și aplicabile, nu doar teorie abstractă. Dezvoltăm experiențe de învățare personalizate, construite cu ajutorul mentorilor care sunt lideri în domeniile lor și a instrumentelor de e-learning, care îi pregătesc pe cursanți pentru creșterea profesională în industria IT. ●

5 THE SOUND
OF US

13.06.2026
Parcarea Ciric, Iași

GORAN BREGOVIĆ

& Wedding and Funeral Orchestra

Marius Mihalache & Band • ARHAIC Beats • DJ Sorin • DJ BeBear

www.fivefestival.ro

bilete prin LiveTickets

Fundația Universitară „Gheorghe Asachi” din Iași: oameni, idei și proiecte care contează

Există organizații care funcționează discret, departe de reflectoare, dar ale căror efecte se simt concret în viața oamenilor din jur. Fundația Universitară „Gheorghe Asachi” din Iași este una dintre ele, iar 2025 a fost anul în care acest lucru s-a văzut mai clar ca oricând, cu proiecte care au depășit cu mult granițele sălilor de curs.

Lidia Alexa

Conferențiar univ. Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” Iași

Retrospectiva **anului 2025**

Conferința Internațională „Computational Civil Engineering – CCE 2025”, consolidată în timp ca un reper al cercetării ingineresti naționale, a reunit, în perioada 7–9 mai, specialiști și cercetători naționali și internaționali în inginerie civilă, structurală și metode aplicate în construcții. Formatul hibrid adoptat pentru ediția 2025 a răspuns cerințelor incluziunii și sustenabilității în comunicarea științifică, facilitând participarea, fără a diminua calitatea interacțiunilor academice.

Evenimentul TUIASI Job – Drive-Thru s-a desfășurat în perioada 21–22 mai 2025, constituind o acțiune dedicată conectării studenților cu reprezentanți ai mediului economic. Evenimentul s-a înscris în cadrul mai larg al Zilelor Campusului „Tudor Vladimirescu” și a urmărit facilitarea accesului studenților la informații relevante privind piața muncii, oportunitățile de angajare și programele de internship. Companiile din sectoare

diverse au venit cu informații reale despre recrutare, internshipuri și competențele pe care le caută – iar studenții au plecat cu mai multă claritate asupra a ceea ce îi așteaptă după facultate.

Toamna a adus un alt tip de provocare: concursul **INGENIUM CORNER** – desfășurat între octombrie 2024 și septembrie 2025, finanțat printr-un parteneriat cu ING Bank N.V. Amsterdam – a invitat studenții Facultății de Arhitectură „G.M. Cantacuzino” să gândească un spațiu real: o zonă de recreere și socializare în foyerul Rectoratului. Nu o temă de atelier, ci un exercițiu profesional autentic, cu cerințe concrete și miză reală, la intersecția dintre design de interior, arhitectură și identitate instituțională.

Noiembrie a fost luna în care Fundația a contribuit la organizarea **Zilelor Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași**, ediția 2025, ce a marcat împlinirea a 212 ani de la înființarea primei școli de ingineri cu predare în limba română – o

aniversare marcată prin ceremonii în Aula Magna „Carmen Sylva”, o expoziție fotografică la Iulius Mall și lansarea cărții „Hărțile lui Asachi”.

O universitate trăiește și prin oamenii pe care i-a format – inginerii, arhitecții, programatorii, antreprenorii și cercetătorii care au plecat de pe băncile ei și au construit, mai departe, lumea în care trăim. De aceea, în noiembrie 2025, Fundația a fost prezentă la două întâlniri dedicate absolvenților – una pentru foștii studenți ai Facultății de Arhitectură „G.M. Cantacuzino”, alta pentru cei ai Facultății de Automatică și Calculatoare – consolidând astfel un pod viu între universitate și comunitatea sa Alumnoi, cu beneficii reale pentru mentorat, parteneriate și vizibilitate instituțională.

Perspective pentru **anul 2026**

Dacă 2025 a fost un an al consolidării, 2026 vine cu ambiții mai mari și proiecte concrete dedicate întregii comunități academice – cadrelor didactice, cercetătorilor, studenților și personalului administrativ.

Unul dintre momentele centrale este „Săptămâna Stării de Bine la TUIASI – Stronger Together” (4-10 mai 2026), un eveniment dedicat sănătății emoționale, conexiunii autentice și construirii unei comunități mai unite și mai reziliante. Prin ateliere, paneluri și activități în aer liber, inițiativa creează un spațiu

deschis pentru dialog, reflecție și dezvoltare personală. Stronger Together nu este doar un motto, ci o direcție pentru consolidarea, împreună, a unui mediu academic orientat spre grijă și sprijin reciproc, în care starea de bine devine o prioritate reală și un pilon al unei dezvoltări durabile.

În completare, în cadrul Zilelor Campusului (21-22 mai 2026), **Zona de Respiro** este un spațiu gândit special pentru studenți, unde relaxarea și dezvoltarea personală se îmbină armonios. De la Silent Corner – spațiu destinat lecturii, liniștii și deconectării, până la ateliere interactive de wellbeing, participanții vor avea ocazia să descopere instrumente practice pentru gestionarea stresului, cultivarea echilibrului interior și reconectarea cu sinele.

În paralel, tot în cadrul Zilelor Campusului, **TUIASI Job Drive-Thru 2026**, ajuns la cea de-a doua ediție, continuă demersurile inițiate de Fundație în 2025 pentru a crea un eveniment de cariere relevant și accesibil studenților. Scopul acestuia este de a aduce mai

aproape viitorii absolvenți de companiile care investesc în dezvoltarea lor profesională. Pe lângă standurile de prezentare, companiile participante vor organiza workshopuri tematice și sesiuni interactive, oferind studenților o perspectivă realistă asupra cerințelor pieței muncii.

Innovation & Creativity Spaces – TUIASI Conectum este un proiect prin care ne propunem să apropiem și mai mult studenții de viața academică, prin crearea unor spații moderne de coworking și interacțiune. Dezvoltate în toate cele 11 facultăți, atât în interior, cât și în exterior, aceste zone vor oferi un cadru prietenos pentru lucru, colaborare, socializare și relaxare. Proiectul este implementat etapizat, iar în prezent se află în faza de proiectare și de definire a soluțiilor de amenajare.

Gala Companiilor: liantul dintre educație și mediul de afaceri. Zilele Universității „Gheorghe Asachi” din Iași reprezintă, an de an, momentul aniversar de celebrare a istoriei și excelenței academice a comunității TUIASI. Gala

Companiilor va aduce în prim-plan companiile care investesc în educație și inovare, susținând studenții prin programe de internship, burse și proiecte de cercetare. Mai mult decât o ceremonie, Gala Companiilor este un spațiu de recunoaștere, dialog și consolidare a unor parteneriate durabile, esențiale pentru dezvoltarea unei comunități academice conectate la realitățile și dinamica mediului economic.

Realizările Fundației Universitare „Gheorghe Asachi” din Iași din 2025 au fost posibile datorită partenerilor care au ales să investească în educație și în oameni. Fiecare contribuție s-a transformat în oportunități reale pentru studenți – concursuri, conferințe, premii sau experiențe profesionale.

Credem că o comunitate academică puternică înseamnă o comunitate locală mai bună și îi invităm pe cei care împărtășesc această viziune să ni se alăture.

Împreună putem construi inițiative care contează cu adevărat. ●

Fundația Comunitară Iași – un reper în filantropia locală

Fundația Comunitară Iași (FCI) este una dintre organizațiile non-profit cu tradiție din mediul ieșean, care a încurajat și crescut de-a lungul anilor spiritul filantropic local, atât al oamenilor cât și al companiilor, având impact real în educație, infrastructură comunitară și capacitatea organizațiilor la început de drum.

Înființată în 2012, Fundația Comunitară Iași și-a propus prin inițiatorii săi să aducă împreună oamenii generoși, cu idei valoroase pentru comunitate și cauzele care merită susținute, toate pentru transformarea Iașului într-un oraș cu care să ne putem mândri oricând. Bucuria actului de a dona, acțiunile filantropice și munca de voluntar își găsesc în Fundația Comunitară Iași un cămin cald, și de care beneficiază, într-o formă sau alta, întreaga comunitate ieșeană, dar și comunități din regiunea de Nord-Est a României.

Fondul de Burse FCI – potențialul tinerilor este văzut și sprijinit

Cel mai longeviv program al fundației, Fondul de Burse FCI, se află la cea de-a cinsprezecea ediție. Din 2012 până în prezent, cu implicare și generozitate din partea oamenilor și companiilor din comunitate, peste 1036 de burse în valoare totală de aproape 2.000.000 lei au fost alocate tinerilor ieșeni. În ediția curentă,

Angela Acioabăniței
Manager proiecte
Fundația Comunitară Iași

S15, donațiile și sponsorizările vin de la persoane fizice și juridice din Iași, București și Varșovia, inclusiv de la foști bursieri ai fundației.

„În viață, pe lângă gânduri bune, este nevoie să și acționăm dacă vrem să realizăm ceva bun. Pentru noi, a fi donatori a însemnat un gând dar și o acțiune. Ne-am bucurat să putem face o diferență în viața unor copii buni și capabili.” Anda și Dan Andrei C., donatori

Fondul de Burse FCI nu este doar despre un sprijin financiar, ci și despre împuternicirea tinerilor cu potențial, mentorat oferit în momente cheie, și încurajări care contează. Beneficiarii Fondului de Burse FCI sunt tineri care au rezultate bune și foarte bune școlare și extrascolare, care se implică în acțiuni de voluntariat, obțin sau vizează să ajungă la nivel de performanță într-un domeniu de care sunt pasionați. În plus, încurajăm și răsplătim inițiativa și comportamen-

„În Fondul de Burse FCI am învățat că pot avea un impact real atunci când îmi asum inițiativa. Implicarea în proiecte și discuții cu ceilalți bursieri mi-a arătat că ideile mele contează și că pot contribui activ la schimbare în comunitatea mea. M-am descoperit mai curajoasă decât credeam și mai capabilă să ies din zona de confort pentru a crește.

Mihaela-Elena M.,
bursieră

tele legate de grija față de ce se întâmplă în comunitate și îi încurajăm pe tineri să fie chiar ei un sprijin pentru alți.

Fondul de Burse FCI a fost premiat în luna martie 2026 pentru cel mai longeviv program de burse din rândul fundațiilor comunitare din țară, în cadrul Galei organizate de Federația Fundațiilor Comunitare din România, la finalul Confe-

rinței Naționale a Fundațiilor Comunitare desfășurate la București.

Investiții în educație și comunitate prin parteneriate durabile

Fundația și-a extins în ultimii ani activitatea pentru a construi un viitor mai bun pentru oamenii din regiunea de Nord-Est a României, prin programe, dezvoltate alături de parteneri, precum „Fondul pentru un Viitor Mai Bun în Comunități” în Vaslui și „Generozitate pentru Viitor” în Piatra Neamț și Suceava. Cea mai recentă realizare din regiune este organizarea primei ediții a unui Cerc De Donatori la Piatra Neamț, împreună cu un grup de inițiativă pentru înființarea unei fundații comunitare la Neamț. La care s-au mobilizat într-o seară donații de peste 100.000 lei pentru trei ONG-uri locale.

În același timp, Fundația Comunitară Iași dezvoltă **fonduri numite de burse** alături de Centric IT Solutions România și AMD România. **Fondul de Burse Centric**

este un program complex de investiție în educație, inițiat în anul 2015. Compania oferă burse pentru 15 liceeni cu rezultate foarte bune la informatică, matematică și pasionați de IT și tehnologie, iar membrii echipei Centric se implică direct, ca mentori, în dezvoltarea personală și profesională a fiecăruia dintre ei. În 10 ani de program au fost alocate burse în valoare totală de 546.000 lei. **Fondul de Burse Centric s-a numărat printre laureații PIN Awards 2025, primind distincția de „CSR Initiative of the Year”.**

Fondul de Burse AMD este dezvoltat de FCI în parteneriat cu AMD România pentru a oferi sprijin financiar și mentorat pentru 10 tineri care au rezultate academice foarte bune, dar situații materiale modeste. Angajații acestor companii devin actori ai implicării directe, constante, cu responsabilitate față de îmbunătățirea vieții celor din jur.

Fundația Comunitară Iași dezvoltă de peste 10 ani un parteneriat solid cu AMAZON, alături de care sprijină iniția-

tive din comunitate pe teme de educație și participare civică. De asemenea, împreună cu Phinia, fundația susține mediul educațional tehnic și derulează programe dedicate stimulării inovării în învățământul universitar, în colaborare cu Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași.

Fundația Comunitară Iași face parte și din mișcarea națională de reenergizare a educației STEAM, prin Fondul Științescu, care încurajează pasionații de știință să le arate copiilor, prin experiment și activități practice, acea latură a disciplinelor științifice care nu poate fi descoperită doar din manuale. Din anul 2015, la Iași au fost organizate 7 ediții ale programului, în cadrul cărora au fost finanțate 72 de proiecte educaționale creative. Valoarea totală a finanțărilor acordate comunității în cele 7 ediții ale programului este de 876.600 de lei.

Toate aceste eforturi au în centru aceeași idee: comunitatea crește atunci când oamenii, companiile și instituțiile de învățământ aleg să se implice și să colaboreze. ●

Reginnova NE: 10 ani de comunitate și colaborare în industria modei

Astăzi, moda nu mai reprezintă doar un produs de consum, ci un mijloc de exprimare, identitate și inovație, aflat în permanentă conexiune cu transformările societății contemporane.

În acest context, industria textilă, a îmbrăcăminte și pielăriei traversează un moment de transformare profundă, în care sustenabilitatea, digitalizarea și inovația nu mai sunt opționale, ci **esențiale**. În același timp, tradiția și creativitatea locală pot deveni piloni ai unui model de afaceri competitiv și relevant la nivel european.

La Reginnova NE, credem că industria textilă și a îmbrăcăminte din Regiunea Nord-Est are un potențial semnificativ de a deveni competitivă la nivel global.

Asociația Reginnova NE este o organizație non-profit dedicată creșterii competitivității sectoarelor textile, îmbrăcăminte, pielărie și încălțăminte (TCLF) din Regiunea Nord-Est. Ne implicăm activ în dez-

Diana Huțanu

Coordonator de comunicare
Asociația Reginnova NE

voltarea comunității prin promovarea economiei circulare, susținerea practicilor sustenabile, stimularea inovației și facilitarea colaborării între actorii din industrie.

În cei 10 ani de activitate, am descoperit și susținut numeroase branduri și meșteșugari din regiunea Moldovei, care aduc pe piață produse unice și inovatoare. Am construit o **comunitate** în care des-

igneri, branduri și artizani beneficiază de un spațiu comun pentru dialog, încredere și colaborare – un cadru în care își pot împărtăși deschis experiențele, provocările, ideile și oportunitățile de dezvoltare.

Pornind de la nevoile reale ale acestei comunități – de la **dificultățile în adoptarea noilor tehnologii până la provocările legate de scalare și sustenabilitate** – am dezvoltat **soluții concrete prin proiecte și inițiative dedicate**.

În acest demers, am avut alături branduri precum Natura prin ac și ață, Unda, Dori Lys, Huna, Poartă-mă cu Flori, 21 Sense, ArcStudio și Casa Artis, nu doar ca exemple de creativitate, ci ca parte activă a unei comunități care crește prin colaborare și valori comune.

Astăzi, proiectele în care suntem implicați contribuie activ la dezvoltarea companiilor din industria textilă, oferind acces la resurse, know-how și parteneriate relevante la nivel european.

TEX-DAN reunește 14 parteneri din 11 țări din regiunea Dunării și sprijină IMM-urile în adoptarea tehnologiilor inovatoare și sustenabile, precum și în integrarea principiilor economiei circulare în sectorul textil.

CRAFT-IT4SD este un proiect european cu 10 parteneri din 6 țări, dedicat valorificării tehnicilor tradiționale ca resursă pentru sustenabilitate. În parteneriat cu Facultatea de Design Industrial și Managementul Afacerilor (DIMA) Iași, dezvoltăm colecții capsulă care integrează imprimarea 3D cu tehnicile artisanale românești.

No Fake Fashion este un proiect Erasmus+ cu 6 parteneri din 5 țări, care sprijină brandurile și producătorii din industria modei în utilizarea tehnologiilor pentru trasabilitate, autentifi-

care și protecția proprietății intelectuale.

FashionKIC este un proiect european cu 7 parteneri din 5 țări, care urmărește dezvoltarea unui ecosistem al modei inovator și integrat, capabil să accelereze tranziția către sustenabilitate, circularitate și excelență digitală.

Alătură-te comunității Reginnova NE și fii parte din viitorul industriei modei!

În perioada următoare, îți oferim contexte concrete pentru a intra în dialog cu noi și cu alți actori din industrie:

Pe 8 mai 2026, de la ora 17:00, la FabLab 3, va avea loc un eveniment dedicat elaborării planului de acțiune regional în

domeniul textil, organizat în cadrul proiectului **TEX-DAN**. Evenimentul reunește reprezentanți ai industriei, mediului academic și instituțiilor publice și este axat pe co-creare și dialog.

În cadrul **Romanian Creative Week**, vei putea descoperi rezultatele colaborării dintre mediul academic și cel creativ, prin colecțiile dezvoltate împreună cu Facultatea DIMA.

De asemenea, punem la dispoziție **cursuri dezvoltate la nivel european** în cadrul proiectului **No Fake Fashion**, dedicate protecției creațiilor și utilizării tehnologiilor digitale în modă.

Intră în dialog cu noi, participă la evenimentele și descoperă cum poți valorifica oportunitățile oferite de această comunitate. ●

Exceleența are nevoie de o șansă: Cosmin, un tânăr talentat și programul ProRuralis

Pentru un elev pasionat de programare, ideea că învățarea științelor exacte ar putea deveni un joc a fost punctul de plecare pentru un proiect câștigător. Cosmin, elev în clasa a XI-a, a transformat această idee într-un program educațional care i-a adus locul I la **Competiția Națională Java – „Programează în Greenfoot”**, ediția 2026, într-o competiție cu peste 300 de participanți organizați în 147 de echipe.

Dar drumul până aici nu a fost doar despre cod și algoritmi. A fost și despre oportunitatea de a studia într-un mediu

Rucsandra Topoloiu
Specialist PR Departament
Comunicare&Advocacy
World Vision Romania

care să îi permită să își dezvolte talentul. Cosmin este elev în clasa a XI-a și bene-

ficiar al programului de excelență ProRuralis, al Fundației World Vision România, care sprijină elevii cu potențial ridicat din mediul rural, aflați în situații de vulnerabilitate în cadrul învățământului liceal.

În România, excelența academică rămâne un segment restrâns. Doar aproximativ 4% dintre elevii de 15 ani ating nivelurile superioare de performanță la matematică potrivit testării PISA 2022, față de 9% media OECD. În mediul rural, provocările sunt și mai mari: elevii au de două ori mai multe șanse să nu își atingă potențialul maxim de excelență, iar 56% dintre copiii de la sat abandonează școala după clasa a VIII-a. În același timp, aproape 1 din 2

adolescenți între 15 și 19 ani trăiește în risc de sărăcie sau excluziune socială.

În acest context, programele care susțin performanța elevilor devin esențiale. Programul **ProRuralis**, inițiat în 2001, a fost gândit pentru a sprijini **elevii din mediul rural cu rezultate excepționale la învățatură prin facilitarea accesului lor la o educație de calitate în licee de elită.**

În anul în care marchează **36 de ani de activitate în România și 30 de ani în regiunea Nord-Est**, Fundația World Vision România deschide un nou capitol prin **preluarea programului ProRuralis**. Pentru elevii incluși în program, **ProRuralis oferă: suport financiar pentru cazare și masă la liceu, alături de mentorat, consiliere și activități de educație non-formală.** În prezent, 81 de elevi din județul Iași beneficiază de acest sprijin.

Mai mult decât un ajutor financiar, programul oferă **un cadru în care tinerii își pot descoperi și dezvolta potențialul.** Elevii participă la meditații pentru examenele importante, sesiuni de consiliere psihologică, ateliere de orientare vocațională și activități educaționale sau artistice. Taberele și școlile tematice de vară le oferă, o experiență de explorare

dincolo de comunitatea în care au crescut.

Integrarea acestor tineri în programele World Vision întărește o investiție în educație care deja dă roade: **elevi care își descoperă potențialul, își găsesc drumul profesional și devin exemple pentru comunitățile din care provin.**

Pentru Cosmin, programarea a devenit limbajul prin care își exprimă curiozitatea. Jocul creat împreună cu colegul său transformă concepte din fizică, biologie sau chimie într-o experiență interactivă, menită să facă învățarea mai atractivă pentru elevi.

„Jocul nostru se bazează pe ideea de a face mai atractivă învățarea științelor exacte: fizica, biologia și chimia. Dar poate fi extins și spre matematică sau informatică”, povestește Cosmin despre proiectul care i-a adus victoria.

Visul lui merge însă mai departe. **Cosmin își dorește să își continue studiile la o universitate tehnică, în Danemarca, unde să se remarce în domeniile de programare și de analiză a datelor.** Părinții și profesorii îl încurajează să își valorifice talentul, iar Fundația World Vision, prin programul

ProRuralis, îl sprijină să își transforme visul în realitate.

Disciplina, perseverența și dorința de a performa... acestea sunt doar o parte din calitățile care îi determină pe Cosmin și pe ceilalți elevi cu rezultate academice excelente, din programul ProRuralis, să își pună bazele viitorului drum profesional. Povestea lui Cosmin dovedește ce frumos se împletește talentul cu oportunitatea potrivită. **Pentru elevi ca el, programele educaționale, nu înseamnă doar sprijin pentru studii, ci începutul unui drum care poate schimba nu doar destinul lor, ci și viitorul comunităților din care provin.**

Fundația World Vision România este o organizație care desfășoară programe de educație, intervenție umanitară de urgență, dezvoltare și advocacy, punând în centrul activității sale bunăstarea copilului. Organizația se concentrează asupra muncii cu copiii, familiile și comunitățile, în scopul depășirii sărăciei și nedreptății. World Vision România face parte din parteneriatul World Vision International, prezent în aproape 100 de țări din întreaga lume. În 33 de ani de prezență în România a ajutat sute de mii de copii și adulți, din aproape 900 de comunități situate în 41 județe. ●

Quantum Computing: de la concept la impact – o tehnologie construită prin colaborare

Quantum computing nu era pe lista mea. Nici măcar aproape.

Lucrez în tech de suficient de mult timp ca să știu cum arată un ciclu de hype. Fiecare perioadă aduce câte un „next big thing” care fie schimbă totul, fie dispare fără zgomot. Quantum computing părea din aceeași familie, ceva pentru fizicienii din laboratoare, nu pentru oamenii care rezolvă probleme reale de business, cu termene reale și bugete reale.

M-am înșelat. Și tocmai pentru că m-am înșelat, simt că merită să vorbim deschis despre asta.

Ce înseamnă asta concret?

Calculatoarele clasice operează cu biți: 0 sau 1. Fiecare operație este o alegere binară, un comutator care e ori deschis, ori închis. A funcționat extraordinar de bine timp de șaptezeci de ani, dar există o clasă întregă de probleme unde această logică se blochează, nu pentru că procesoarele sunt prea lente, ci pentru că numărul de combinații posibile depășește orice poate parcurge un calculator clasic într-un timp util.

Calculatoarele cuantice introduc qubitul, care poate fi 0, 1 sau ambele în același timp, printr-un principiu numit superpoziție. Adaugi entanglement-ul, corelarea instantanee între qubiți indiferent de distanță, și puterea de calcul nu crește liniar, crește exponențial. Asta înseamnă că probleme care ar necesita mii de ani

Mihai Neacșu

Balkans Distribution Manager at **Fsas Technologies – a Fujitsu Company**

pe hardware clasic, devin rezolvabile în ore sau minute.

Nu vorbim de îmbunătățiri incrementale, vorbim de probleme pe care azi pur și simplu nu le poți rezolva: simulări moleculare pentru descoperirea de medicamente noi, optimizare logistică la scară globală, modele financiare care procesează simultan mii de variabile corelate, sisteme de securitate cibernetică rezistente la atacuri care azi sunt teoretice, dar mâine nu vor mai fi.

Ce nu este quantum computing?

Nu este magie și nu este disponibil mâine. Suntem în era NISQ – Noisy Intermediate-Scale Quantum, mașini cu potențial real și limitări reale pe care industria lucrează să le depășească. Erorile sunt frecvente, coerența qubiților e fragilă, temperatura de operare e aproape de zero absolut. Sunt

probleme ingineresti serioase, nu obstacole de comunicare.

Quantum nu va înlocui calculul clasic. Îl va completa, exact cum GPU-urile nu au înlocuit CPU-urile, ci au creat o nouă categorie de calcul pentru probleme specifice. Și dacă te gândeați că trebuie să așteptați un calculator cuantic pur ca să profiți de logica cuantică, la Fujitsu, Digital Annealer-ul rezolvă deja probleme de optimizare industrială: rutare, planificare, alocare de resurse, folosind arhitecturi inspirate din principiile cuantice, pe hardware accesibil azi.

Unde intră comunitatea în ecuație?

Am început să scriu Pastila de Quantum pe LinkedIn dintr-o frustrare simplă și concretă: liderii de business iau decizii despre tehnologii pe care nu le înțeleg, iar oamenii care le înțeleg nu vorbesc pe limba boardului. Decalajul ăsta nu este doar incomod ci costă, în decizii proaste, în oportunități ratate, în bani cheltuiți pe hype în loc de valoare reală.

Surpriza? Nu eram singurul care simțea nevoia acestei punți. Răspunsul a venit rapid și din direcții neașteptate de la oameni care voiau să înțeleagă acest fenomen. Asta mi-a confirmat că problema nu era lipsa de interes, ci lipsa unui limbaj comun.

Quantum computing este, structural, o tehnologie a colaborării. Nu poți face

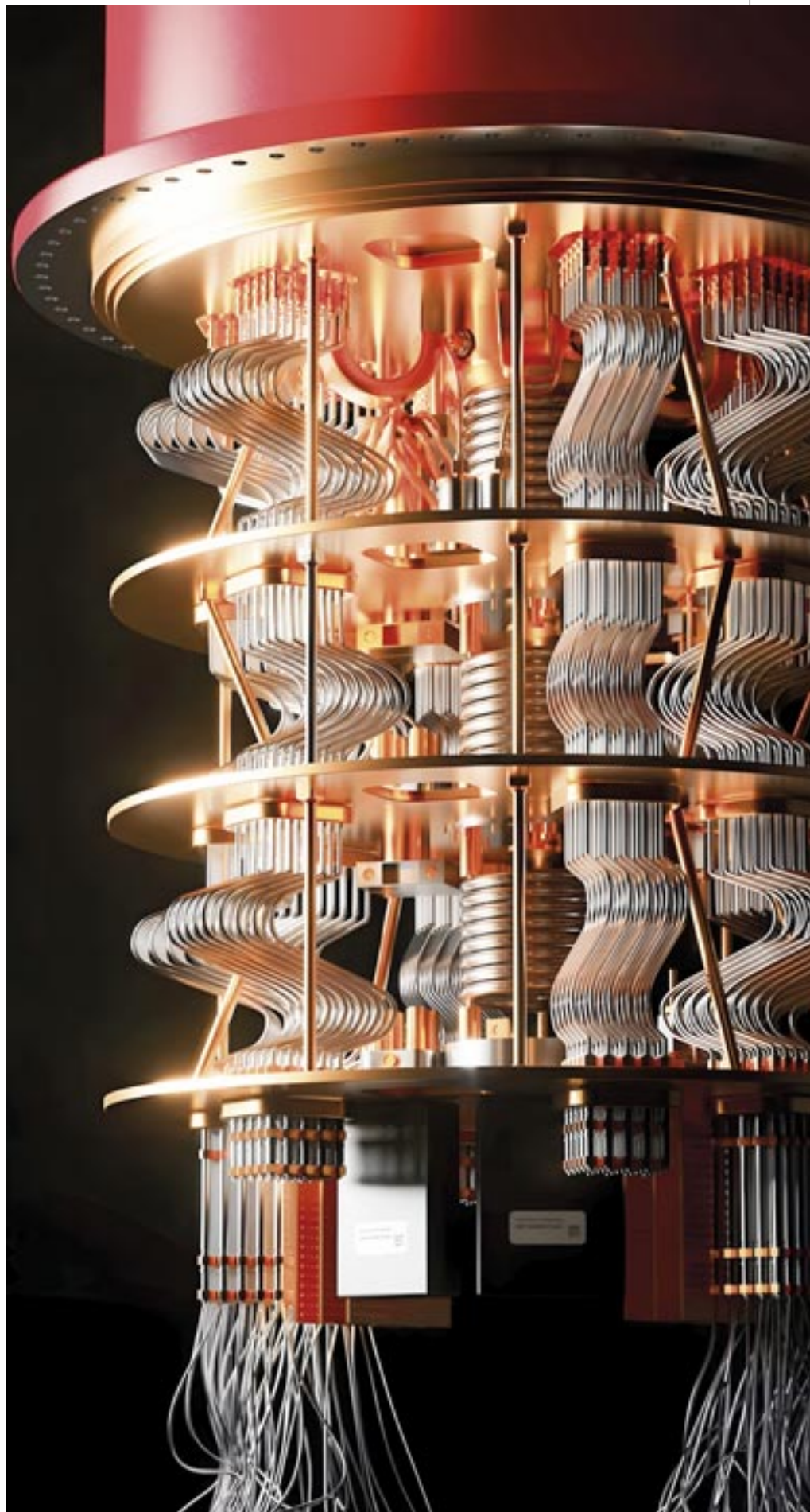
pasul ăsta singur, indiferent cât de mare ești. Ca să transformi o problemă reală într-o soluție funcțională ai nevoie simultan de oameni de business care înțeleg problema în profunzime, matematicieni care o pot modela corect, ingineri care aleg solverul potrivit și infrastructura HPC, Digital Annealer, Quantum, care execută calculul. Lipsa oricarei aceste piese face ca tehnologia să rămână un experiment de laborator, impresionant în prezentări, inutil în producție.

De aceea cele mai avansate inițiative nu vin din izolare, vin din ecosisteme ca universități, startup-uri, corporații și comunități tech care lucrează în același spațiu, pe probleme reale. Ce construiește Fab Lab Iași este exact asta: un loc unde aceste lumi se intersectează și unde experimentul are șansa să devină aplicație.

România are o fereastră îngustă și reală în momentul ăsta. Nu suntem în punctul în care câștigă cine are cel mai mare computer. Suntem în punctul în care câștigă cine învață mai repede să pună întrebările corecte. Universitățile pot colabora direct cu mediul de business fără birocrăția unui sector matur, comunitățile tech pot experimenta fără bariere mari de intrare iar companiile pot începe cu probleme reale, nu cu hype, și pot construi competență internă înainte ca piața să devină aglomerată.

Quantum nu este despre viitor, este despre cum alegem să lucrăm împreună acum. Nu este despre qubiți, este despre oameni. Nu este despre hardware, este despre întrebările pe care avem curajul să le punem și despre comunitățile pe care le construim în jurul lor.

Comunitățile care înțeleg asta primele nu vor fi doar early adopters, vor fi cele care scriu regulile. ●

BCR a dus educația financiară la un nou nivel:

111.953 de ore, în doar 7 zile, de Global Money Week. Mulțumim!

Banca Comercială Română (BCR) a încheiat ediția din acest an a Global Money Week cu depășirea pragului simbolic de 100.000 de ore de educație financiară. Nu mai puțin de 111.953 de ore au fost susținute în numai 7 zile, marcând astfel 10 ani de Școala de Bani printr-un efort colectiv la nivel național.

Numărul total de ore a fost atins printr-un experiment național care a demonstrat că educația financiară poate ajunge oriunde, atunci când este adusă în viața de zi cu zi. Prin inițiativa „Se dă edufin la toată lumea”, educația financiară a ieșit din clasa

abordare a cursurilor și a fost integrată, firesc, timp de 7 zile, în situații și locuri în care ne regăsim cu toții. Aștepți metroul? Ești la cinema? La mall? Te pregătești de zbor? Pauza de publicitate? Citești știrile online sau te informezi din social media? În fiecare dintre aceste astfel de situații, cu siguranță, există măcar 60 de secunde pe care le putem investi pentru scurte lecții despre bani.

Compania IULIUS, prin rețeaua de clădiri de birouri United Business Center din Iași, precum și Aeroportul Iași, Aeroportul „George Enescu” Bacău și Fab Lab Iași, s-au alăturat acestui demers ambițios prin susținerea și transmiterea mesajelor de educație financiară.

Pentru a transforma educația financiară într-o experiență accesibilă și relevantă, BCR a integrat micro-lecțiile în contexte familiare. Astfel, informațiile financiare au fost aduse mai aproape de momentele în care oamenii au, de fapt, câteva secunde de atenție și deschidere să învețe ceva nou. Micro-lecțiile de educație financiară au fost prezente:

- în stațiile de metrou, în drum spre birou sau spre casă;
- în mall-uri, pentru pauzele de cumpărături;
- în sălile de cinema din **24 orașe**, înaintea începerii filmelor;
- pe TV, printr-un mesaj de interes public diferit, care a vorbit despre bani în funcție de rolurile din viața fiecă-

Prin această inițiativă, ne-am dorit să arătăm că educația financiară nu trebuie să fie complicată sau greu de accesat. Am demonstrat că 100.000 de ore de educație financiară nu reprezintă o barieră atunci când ai un obiectiv clar, suprapus unei nevoi și când aduci informația acolo unde oamenii sunt deja. Ne bucurăm să vedem că românii au răspuns acestei provocări și au înțeles că fiecare pas mic contează. După 10 ani de Școala de Bani, continuăm să ducem educația financiară mai departe în școli, în comunități și în viața de zi cu zi. Iar acesta este doar începutul următorului capitol.

Nicoleta Deliu-Paşol,
Head of
Communication &
CSR, BCR

Global Money Week 2026 s-a încheiat, dar misiunea BCR și Școala de Bani continuă. Intră pe școaladebani.ro și începe și tu minutul de educație financiară! ●

- ruia: copil, părinte, partener sau bunic;
- în inboxurile a peste 60 de companii partenere BCR și în clădirile de birouri;
- în comunitățile organizațiilor partenere BCR, acolo unde copiii, profesorii și părinții fac front comun pentru o generație care are încredere în deciziile ei financiare;
- în licee și universități din 30 orașe;
- în 70 de școli implicate în LifeLab, cu peste 12.000 de elevi și 350 profesori participanți la acțiuni
- în unitățile BCR din toată țara, unde peste 1,2 milioane de oameni au interacționat cu momentele de educație;
- dar și în mediul online, prin microlecții accesibile oricui, în orice moment al zilei.

În paralel, componenta educațională a fost susținută prin **150 ateliere și webinare**, dedicate copiilor, tinerilor și adulților, care au completat experiența digitală cu interacțiuni directe. Totodată, peste **400 angajați BCR** au contribuit la extinderea inițiativei în comunitățile lor.

Astfel, timp de o săptămână, educația financiară a devenit parte din rutina zil-

nică a românilor, indiferent de oraș, context sau moment al zilei.

Campania a pornit de la o idee simplă: educația financiară nu este un subiect dificil sau abstract, ci face parte din toate deciziile noastre. De la cafeaua de dimineață până la locuința în care trăim, fiecare alegere are o componentă financiară, iar înțelegerea începe cu pași mici. Iar atunci când informația este simplă și apare în momentele potrivite, devine mai ușor de înțeles și de aplicat.

În acest context, „Se dă edufin la toată lumea” a depășit pragul simbolic de **100.000 de ore de educație financiară**, ajungând la un total de **111.953 de ore**, marcând astfel 10 ani de Școala de Bani printr-un efort colectiv la nivel național. Astfel, inițiativa din acest an marchează un pas firesc mai departe: trecerea de la educația financiară ca program la educația financiară ca reflex de zi cu zi. BCR își propune să continue această direcție și să aducă educația financiară și mai aproape de oameni, în școli, în comunități și în momentele care contează cu adevărat. Pentru că, uneori, totul începe cu un minut. Iar acel minut poate schimba felul în care ne raportăm la bani.

Acolad

GENTLE DENTISTRY

dr. Andreea Mironescu & team

Strada Lăpuşneanu, Nr. 7B, Iaşi
+4 0747.626.502

www.acolad.ro

   Acolad Dental

The best way to predict the future is to create it.

It's up to us to shape that future and that's why we need OPTIMISM.

Strategic design

 Optimism
.WORKS

UNbreakable – prima competiție în care echipele au concurat cu un agent AI autonom

UNbreakable România, cel mai mare program național de educație în securitate cibernetică pentru liceeni și studenți, a încheiat ediția 2026 cu aproximativ 1.700 de participanți implicați în activități pentru o viitoare carieră în cybersecurity.

Anul acesta a adus, în premieră, integrarea inteligenței artificiale în procesul de evaluare, participanții concurând direct

cu un agent AI autonom, într-un format mai apropiat de realitatea din peisajul actual al industriei și de modul în care tehnologia influențează domeniul cybersecurity. Programul a inclus o etapă extinsă de pregătire, cu 15 webinaruri și acces la resurse practice pe platforma educațională CyberEDU, urmată de competiții locale și concursul online pe echipe. În total, 294 de echipe s-au înscris în competiția online, cu 40% mai mult față de 2025, confirmând interesul tot mai mare al tinerilor pentru securita-

tea cibernetică și o participare tot mai activă în program.

În paralel, UNbreakable România a organizat șase competiții de antrenament în București, Vâlcea, Iași, Timișoara și Suceava, la care au participat 266 de tineri din 60 de licee și 7 universități, din 33 de orașe. Pentru aproape 70% dintre aceștia, a fost prima experiență de tip Capture the Flag (CTF), ceea ce arată interesul tot mai mare pentru domeniul securității cibernetică.

“
 Ediția UNbreakable România 2026 ne-a arătat cum se schimbă modul în care se formează competențele în cybersecurity. Nu mai vorbim despre un parcurs clasic de început de carieră, ci despre profesioniști care trebuie să învețe să lucreze, încă de la început, alături de inteligența artificială. Am văzut în finală că AI-ul poate accelera performanța, dar diferența o fac în continuare cunoștințele de bază și gândirea critică. Cei mai buni participanți au devenit și mai buni folosind aceste instrumente, ceea ce arată direcția în care evoluează industria. UNbreakable România nu mai este doar o competiție, ci un mediu de antrenament apropiat de realitatea pieței, în care construim competențe practice, relevante pentru viitorul acestui domeniu

Andrei Avădănei, CEO
 Bit Sentinel –
 Tremend Software

O noutate a UNbreakable România 2026 este lansarea #GirlsInCyber Bootcamp, un program care încurajează tinerele să exploreze o carieră în securitate cibernetică. 20 de participante din 8 orașe au luat parte la un program intensiv susținut de 6 trainerii, care a inclus teme relevante pentru piața muncii, precum rolul de SOC Analyst, gestionarea alertelor reale, atacuri pe protocoale de rețea și noțiuni de reverse engineering. Pe lângă componenta tehnică, bootcampul a oferit și un spațiu de conectare între participante, contribuind la formarea unei comunități de tinere interesate de acest domeniu și la extinderea bazei de talente din cybersecurity. Inițiativa răspunde nevoii tot mai mari de diversitate în industrie și contribuie la echilibrarea reprezentării de gen în domeniul securității cibernetice.

Finala ediției 2026, desfășurată în perioada 27-29 martie, a adus în competiție cele mai bune 16 echipe (8 de liceu și 8 de universitate), într-un format în premieră: participanții au concurat direct cu un agent AI care a rezolvat taskurile în timp real. Datele competiției arată că agentul autonom CyberEDU.AI, dezvoltat de unul din foștii câștigători ai UN-

breakable România 2025, a rezolvat 81,2% dintre probe, iar pentru 64.3% dintre acestea, acesta a fost primul care a obținut soluția. Primele 3 probe au fost rezolvate în mai puțin de 15 minute. Zona de Digital Forensics a reprezentat o provocare pentru agentul autonom, acesta nereușind să obțină răspunsuri corecte în cadrul acestor probe. Această diferență subliniază rolul esențial al gândirii analitice, al flexibilității și al expertizei umane în rezolvarea unor tipuri de probleme complexe. În total, 44 de participanți au concurat timp de 6 ore pentru premii de peste 5.000 de euro, într-un format care reflectă modul în care colaborarea dintre oameni și tehnologie devine tot mai importantă în cybersecurity.

La finala UNbreakable România 2026 au participat 16 echipe formate din cei mai buni elevi și studenți din țară. Podiumul categoriei de liceu a fost ocupat de o echipă mixtă a Colegiilor Naționale „Mihai Viteazul” și „Tudor Vianu” din București, urmată de reprezentanții Colegiului Național „Gheorghe Munteanu Murgoci” din Brăila și cei ai Liceului Internațional de Informatică din Constanța. În clasamentul universitar,

„Susținem formarea unei noi generații de specialiști capabili să răspundă provocărilor unui ecosistem digital din ce în ce mai complex. Ediția din acest an, care a integrat pentru prima dată un agent AI autonom în competiție, arată cât de rapid evoluează domeniul și cât de important este ca tinerii să își dezvolte nu doar competențe tehnice solide, ci și gândire critică și capacitatea de a lucra alături de tehnologii emergente. Inițiative precum UNbreakable România contribuie direct la consolidarea ecosistemului de securitate cibernetică din România și la pregătirea talentelor care vor proteja infrastructurile digitale ale viitorului.

Cristian Pațachia-
Sultănoiu,
Development &
Innovation Manager,
Orange România

primele două poziții au fost adjudecate de echipe mixte ale Universității din București și Universității Politehnica București, în timp ce locul al treilea a revenit Universității Politehnica Timișoara.

Festivitatea de premiere a avut loc în prezența Ministrului Educației, Mihai Diaman, care a vorbit despre importanța investițiilor în educație și despre rolul competențelor digitale pentru viitorul României. Acesta a subliniat nevoia unui sistem educațional adaptat noilor realități tehnologice și a felicitat participantele din comunitatea #GirlsInCyber pentru implicarea lor. Totodată, a fost reconfirmată importanța colaborării dintre sectorul public, mediul privat și cel educațional, precum și rolul partenerilor UNbreakable România – Orange, Bit Sentinel și CyberEDU – în dezvoltarea ecosistemului de securitate cibernetică și în susținerea inițiativelor naționale, precum Olimpiada de Securitate Cibernetică.

Această direcție devine cu atât mai importantă pe fondul unor atacuri cibernetice tot mai sofisticate și al unui rol tot mai mare al inteligenței artificiale, atât în apărare, cât și în atac. În același timp, de-

ficitul de competențe rămâne una dintre cele mai mari provocări pentru organizații. Potrivit studiului internațional Cyber-Security Workforce 2025, realizat de ISC2, aproape 60% dintre companii se confruntă cu nevoi critice sau semnificative de abilități practice în acest domeniu, iar diferența dintre teorie și aplicabilitate continuă să fie o provocare majoră pentru piața muncii. În acest peisaj, UNbreakable România devine mai mult decât un program educațional, contribuind direct la formarea unei noi generații de specialiști.

De la lansarea sa în 2020, programul a ajuns la peste 8.000 de participanți din peste 150 de licee și mai mult de 20 de universități din întreaga țară. Ediția din 2026 confirmă această evoluție, inclusiv prin integrarea inteligenței artificiale în procesul de învățare și evaluare. Pentru companii, UNbreakable România oferă acces direct la talente validate practic, dintr-o arie geografică extinsă, inclusiv din orașe unde recrutarea este mai dificilă, prin intermediul platformei educaționale CyberEDU, contribuind la reducerea timpului de adaptare al noilor angajați și a riscului asociat procesului de recrutare. ●

Samdam România: când un business de familie devine o comunitate care crește oameni și idei

Într-un context în care tot mai multe companii vorbesc despre comunitate, dar puține o construiesc cu adevărat, Samdam România este un exemplu de business de familie care a crescut organic, în jurul oamenilor.

Parte din grupul Samdam/Arijs fondat în Belgia, cu o istorie de 100 de ani, Samdam este prezent în România din 2008 și a devenit, în timp, mai mult decât un furnizor de produse promoționale, textile și cadouri corporate; a devenit un partener de încredere pentru companii care vor să comunice autentic.

Însă dincolo de produse, procese și certificări, povestea Samdam este, în esență, despre oameni.

Raluca Macovei

Head of Communications
SAMDAM România

O echipă care a crescut împreună

Unul dintre cele mai valoroase lucruri în Samdam este stabilitatea echipei.

Pentru noi, comunitatea nu este doar un context în care activăm, ci un spațiu pe care îl construim activ, prin fiecare colaborare și fiecare proiect. Credem că oamenii sunt cei care dau sens brandurilor, iar rolul nostru este să creăm experiențe care îi aduc mai aproape unii de alții.

Într-o industrie dinamică, unde schimbarea este constantă, compania a reușit să construiască un nucleu solid de oameni care au crescut odată cu business-ul.

Această continuitate se reflectă în relațiile cu clienții, în modul de lucru și în cultura organizațională. **Oamenii nu sunt doar parte din echipă, sunt parte din parcurs.** Iar asta creează un tip de încredere greu de replicat.

De la producție locală la impact internațional

Cu operațiuni în București, Cluj-Napoca, Baia Mare și Iași și cu propria fabrică de personalizare, Samdam România joacă un rol strategic în dezvoltarea grupului la nivel european.

Capacitatea de producție internă nu înseamnă doar eficiență, ci și control, flexibilitate și responsabilitate, elemente esențiale într-o piață în care branding-ul devine din ce în ce mai sofisticat.

Colaborările cu branduri internaționale și producători din întreaga lume completează acest ecosistem, oferind clienților acces la soluții variate, de la cadouri corporative premium la produse personalizate cu volum.

Valorile care creează comunitate

La baza tuturor acestor lucruri stau câteva valori simple, dar consecvent aplicate: profesionalism, flexibilitate, inovație, excelență și orientare către oameni.

În plus, sustenabilitatea nu este doar un cuvânt în prezentări, ci un angajament susținut prin certificări și prin alegerea unor practici responsabile de producție.

Aceste valori nu definesc doar modul în care Samdam lucrează cu clienții, ci și felul în care construiește relații pe termen lung, atât în interiorul echipei, cât și în comunitatea extinsă de parteneri.

Colaborarea ca motor de creștere

Într-un ecosistem în care colaborarea devine esențială, Samdam își asumă

rolul de conector între idei, branduri și oameni.

Fiecare proiect este tratat ca un parteneriat, nu ca o simplă livrare. De la concept la execuție, accentul este pus pe cocreare și adaptare, pentru că **fiecare brand are o poveste diferită, iar soluțiile trebuie să reflecte asta.**

Mai mult decât produse: experiențe care rămân

În final, ceea ce livrează Samdam nu sunt doar obiecte personalizate, ci experiențe de brand. Produse care spun o poveste, care creează conexiuni și care rămân relevante dincolo de momentul în care sunt oferite. ●

Cum se strică o piață. Și cum încercăm să o curățăm

Imaginează-ți că ai nevoie de servicii de curățenie pentru un spațiu de birouri. Iei legătura cu trei furnizori pentru oferte de preț și le transmiți exact aceleași cerințe pentru aceeași clădire, dar ofertele pe care le primești diferă între ele cu 40%. Te uiți la oferta mai mică, te uiți la restul, apoi le spui liniștit celor din urmă: „sunteți prea scumpi“.

În orice negociere, primul instinct e să te uiți la preț. E uman, e rapid, e măsurabil. Problema însă apare în timp: cel mai scump furnizor nu e cel cu oferta cea mai mare. E cel care îți face cele mai multe probleme pe durata contractului. Cel care promite un standard și livrează altul. Cel care apare, dispare, și lasă un gol în industrie, nu un plus de valoare.

Klinia face curățenie profesională de peste 16 ani. Întreținem zilnic peste 26.000 mp de birouri, iar mai nou montăm mobilier și relocăm sau reconfigurăm spații pentru companii din IT, pharma, banking și logistică. În tot acest timp am învățat un lucru contraintuitiv: cel mai greu lucru în industria asta nu e să găsești clienți, ci să construiești o piață care să recunoască diferența dintre servicii bune și servicii proaste.

În curățenia profesională din România nu există un punct zero. Nu există un standard minim sub care să nu poți coborî. Diferențele dintre firme care, pe hârtie, fac „același lucru” sunt uriașe. Un client poate primi, pentru același serviciu, oferte care diferă cu 30%, 50%, uneori 100%. Și aproape nimeni nu se

Andrei Cozma
CEO Klinia

întreabă, înainte să semneze, cum e posibil.

Reflexul care strică piața

În curățenie oricine poate intra. Nu e nevoie de licență, de certificare, de diplomă. Așa că piața e populată periodic de firme noi care ofertează sub costurile reale, câștigă contracte, nu pot livra ce au promis și dispar în unul sau doi ani. Clientul rămâne cu un gust amar, dar și cu o așteptare deformată. A plătit puțin, a primit prost, și totuși prețul mic de la furnizorul care a dispărut i-a rămas ca referință. Când vine un furnizor profesionist cu o ofertă care reflectă costurile reale, prima reacție a clientului e: „de ce sunteți așa de scumpi?”. Iar restul industriei trage ponoasele.

Rezultatul acestui ciclu care se repetă constant în industria noastră e o piață în care companiile profesioniste, care investesc în echipamente, în training și în

proceduri, și care își cunosc adevăratele costuri, sunt percepute drept „scumpe”. Iar clientul, după câteva experiențe proaste, ajunge să creadă că industria asta nu poate livra calitate constantă. Problema reală nu e cât costă, ci că nimeni nu mai are încredere că serviciile își merită prețul real.

Ce ne lipsește: un filtru la intrare

În Austria, de exemplu, nu îți e suficient capitalul sau o simplă cerere ca să deschizi o firmă de curățenie profesională. Autoritățile solicită, prin autorizația comercială (*Gewerbeberechtigung*), dovada unei pregătiri reale: diplome recunoscute, certificări specifice și experiență relevantă. În lipsa acestora, e obligatorie desemnarea unui *Gewerberechtlicher Geschäftsführer*, adică un maestru al industriei de curățenie, o persoană calificată care răspunde legal pentru activitate și care trebuie să fie implicată efectiv în firmă.

Filtrul nu e doar o formalitate pusă acolo de dragul birocrăției, ci are un scop foarte concret: să protejeze piața de amatori, să ofere clienților servicii de curățenie la un standard predictibil și să axeze competiția pe profesionalism în loc de preț.

În România, filtrul acesta nu există. Oricine poate deschide mâine o firmă de curățenie, fără să știe ce înseamnă o ofertă realistă, fără să înțeleagă cât costă de fapt serviciul pe care îl vinde și fără să știe câte ore durează, concret, să curețe un spațiu la calitatea pe care o promite.

Ce facem în lipsa filtrului

Filtrul la intrarea pe piață nu va apărea peste noapte dintr-o lege care să ne salveze. Așa că am ales să lucrăm la el din interiorul industriei. Ca membri fondatori ai Patronatului Industriei de Curățenie (PIC), am demarat împreună cu formatorul european Tibor Ritz un parteneriat strategic axat pe educație și formare profesională. Acest program nu e o copie artificială a modelului austriac sau german, ci o adaptare la realitatea locală, construită cu formatori care înțeleg ambele piețe.

Prima inițiativă concretă, deja în desfășurare, se numește *Curs Expert în curățenie by Tibor Ritz*. Înseamnă 228 de ore de pregătire (96 fizic în București, 132 online), patru module intensive care acoperă subiecte importante precum: management operațional și strategic, standarde europene, norme de timp, tehnologii, controlul calității și leadership. E un program pentru cei care vor să-și construiască businessul corect de la început sau să-și corecteze direcția dacă au pornit pe o pantă greșită.

Educăm piața, împreună

O industrie rămâne sub limita decenței atâta timp cât nu investește în oameni. Fără educație în domeniu, fără certificări, fără standarde asumate, curățenia profesională din România va continua să fie o piață în care calitatea e o chestiune de noroc, iar profesionalismul o excepție.

Asta e, fără ocolișuri, ceea ce încercăm să schimbăm: să educăm piața. Să-i educăm pe antreprenori, pe manageri, pe operatori, dar și pe clienți, căci fiecare dintre ei joacă un rol în ecuație și fiecare are nevoie să înțeleagă ce înseamnă un serviciu livrat corect. Ne asumăm rolul

klinia One partner.
All sorted.

KLINIA

Coordonator de echipă în cadrul Klinia

www.klinia.ro

ăsta pentru că, pur și simplu, nimeni altcineva nu îl va face pentru noi.

E o misiune pe care nicio firmă profesionistă nu o poate ignora, dar pe care nicio firmă nu o poate duce singură, ci doar împreună, ca o comunitate precum cea pe care o construim în Patronatul Industriei de Curățenie.

Piața va deveni, în consecință, mai stabilă, iar competiția se va duce pe calitate și inovație, nu pe cine taie mai mult din prețuri. Iar tu, când vei avea nevoie de un partener pentru spațiul tău, vei primi exact ce ți s-a promis, la un preț corect și ancorat în realitate. Pentru că standardele nu se negociază, ci se construiesc. ●

Iașul – punctul zero al remodelării urbane. 55 de experți și peste 400 de participanți, în cadrul TILIA – Summitul Orașelor din România

România a intrat într-o nouă etapă a dialogului despre dezvoltarea urbană, odată cu lansarea, la Iași, a evenimentului Today`s Ideas and Leadership In Action (TILIA) – Summitul Orașelor din România. Un eveniment centrat pe comunitate și dezvoltat prin colaborare, organizat de compania IULIUS, prin Fundația IULIUS.

Raluca Munteanu
Director de dezvoltare IULIUS

oamenilor, prin verde, eficiență, coerență. 55 de speakeri din toate domeniile corelate vieții în orașele României, de la cei ce realizează planificarea urbană și gândesc cadrul administrativ și politicile publice, cei care asigură finanțarea, cei care construiesc, până la cei care se implică prin activități civice la îmbunătățirea calității mediului și care se ocupă de agenda culturală și artistică.

O acțiune care a transformat Iașul într-un hub al dezvoltării urbane, nu doar prin idei și viziune, ci prin soluții con-

crete, care să ajute orașele în evoluția lor spre spații ce contribuie la fericirea

Peste 400 de participanți de la nivel național și internațional au dat curs invitației de a fi parte dintr-un dialog urban, cu un obiectiv clar și comun, acela de a

transforma ideile în proiecte concrete, care și-au dovedit impactul și care pot deveni pași concreți spre orașelor viitorului. Astfel, TILIA – Summitul Orașelor din România este unul dintre cele mai consistente evenimente de profil din țară.

Urbanism participativ: spațiul urban ca proiect colectiv

TILIA își propune să devină un reper pentru colaborarea între actorii implicați în dezvoltarea urbană din România, iar prima sa ediție a făcut ca lașul să devină motorul implicării și acțiunii privind direcțiile dezvoltării urbane. Prin conceptul său, evenimentul a atras atenția spre nevoia unor direcții comune, a unor strategii macro și a unor proiecte cheie pentru viitorul orașelor, formulate pe o ecuație din care fac parte mediul public, privat, universitar și civic. *„De multe ori vorbim despre orașe fie în termeni de viitor, fie privind înapoi. Prin TILIA ne dorim să aducem conversația în prezent, către ce putem face concret, astăzi, pentru orașele în care trăim. Am gândit acest demers ca un cadru în care administrații, investitori, arhitecți, mediul academic și societatea civilă lucrează împreună, nu doar pentru a genera idei, ci pentru a le transforma în soluții aplicabile, bazate pe exemple reale, pe aplicarea lecțiilor învățate și pe schimbul bunelor practici. Misiunea este să conectăm conversația urbană a României cu gândirea globală cea mai relevantă azi. Într-un moment în care orașele românești și liderii lor se confruntă cu o presiune tot mai mare – de la schimbări demografice și lipsă de locuințe, la adaptarea la schimbările climatice – summitul aduce împreună instrumentele și expertizii care pot transforma ideile în acțiune”,* a spus **Raluca Munteanu, Director de Dezvoltare IULIUS, inițiator al TILIA.**

Nu este pentru prima dată când compania IULIUS a pus pe agenda publică națională lașul și comunitatea locală drept etalon al arhitecturii și urbanismului orientat spre oameni. Este orașul în care a realizat primul proiect mixed-use de regenerare urbană din România, ansamblul Palas, inaugurat în 2012, care continuă să fie etalon pe acest segment și care se află în proces de reamenajare, tocmai pentru a implementa principiile de sustenabilitate și cu focus pe experiența oamenilor. O altă bornă a fost anul 2022, atunci când IULIUS a organizat concursul internațional de arhitectură care a adus în inima Molodovei patru mari case de arhitectură mondiale (Zaha Hadid, Foster + Partners, UNStudio, MVRDV), care dau tonul la cum arată și se trăiesc orașele de peste tot în lume. Acum, sute de experți, unii cu prezență în premieră în România, așa cum este și Charles Montgomery, una dintre cele 100 cele mai influente voci în urbanism la nivel mondial (Planetizen, 2023), au fost reuniți într-un eveniment a cărui misiune este de a da formă concretă viziunilor și de a muta dialogul în sfera acțiunilor și planurilor concrete. *„Privim acest demers ca pe o materializare a încrederii pe care o avem în orașele noastre, în ceea ce sunt și în ceea ce pot fi, cu ajutorul și implicarea noastră, a tuturor. Cred că este o dovadă că arhitectura de cea mai înaltă calitate nu trebuie să fie un privilegiu doar al marilor metropole occidentale, ci se poate întâmpla și în România, chiar în orașele în care trăim și pe care le dorim mai frumoase, mai prietenoase, mai verzi și mai corente pentru viitor”,* a adăugat Raluca Munteanu.

Cum construim „orașe fericite”

Invitat special în cadrul TILIA, Charles Montgomery, autor al cărții „Orașul fericit”, o lucrare care a influențat și definit mentalitatea multor specialiști în plani-

ficare urbană, a oferit o perspectivă adaptă pentru România despre cum designul influențează direct bunăstarea, mobilitatea și viața comunitară. De asemenea, unele dintre cele mai influente voci din arhitectura mondială: reprezentanții Foster + Partners, au abordat teme de interes pentru comunități, de la principiile globale în arhitectura sustenabilă, la impactul designului peisagistic în calitatea vieții. Au fost prezentate și soluții integrate de apă și energie pentru orașe durabile, măsuri pe care orașele le pot implementa acum pentru un trafic mai bun, dar și cum se poate obține finanțare pentru dezvoltările urbane, cât de importante sunt parteneriatele public-private și nevoia unor politici privind locuințele accesibile. Toate acestea, discutate de experți de la cel mai înalt nivel, de la reprezentanții ai Cancelariei Prim-Ministrului, ai Guvernului, dar și din cadrul BERD, IFC România, parte a Băncii Mondiale, și mulți alții.

Expoziție în premieră: FutureProof by Foster + Partners

Unul dintre momentele cheie ale primei ediții TILIA este expoziția FutureProof, a celebrului birou de arhitectură Foster + Partners, prezentată în premieră în România. Recunoscut la nivel mondial pentru proiecte emblematice pe șase continente și construcții în peste 45 de țări, Foster + Partners expune, la Palatul Culturii, 30 de machete, modele 3D ale unor proiecte internaționale reprezentative. Lucrările pot fi descoperite până pe 3 mai, oferind publicului larg, dar și profesioniștilor din domeniu, oportunitatea de a explora decenii de arhitectură și urbanism de referință mondială, de la Apple Park la Great Court din British Museum, Reichstag (clădirea nouă a Parlamentului din Berlin, Germania), precum și masterplanuri pentru orașe întregi. ●

**UNIVERSITATEA TEHNICĂ
"GHEORGHE ASACHI"
DIN IAȘI, ROMÂNIA**

**ÎMPREUNĂ,
TRANSFORMĂM
IDEILE
ÎN OPORTUNITĂȚI ȘI
CONSTRUIM
VIITORUL**

www.tuiasi.ro

AUMOVIO Iași: 20 de ani de inovație în tehnologia mobilității și impact în comunitate

Aniversările reprezintă momente de claritate. Pentru AUMOVIO, cei 20 de ani de prezență în Iași nu sunt doar o bornă cronologică sau o statistică de business. Sunt dovada capacității noastre de a anticipa schimbarea și de a conduce evoluția tehnologică direct din inima Iașului. Într-o eră a transformărilor rapide, am învățat că inovația nu apare izolat; ea este rezultatul unui ecosistem viu, în care colaborarea este motorul principal.

Suntem aici din 2006 și am înțeles rapid că progresul este, prin definiție, un efort

Cristiana Săveanu

Communications Specialist at
AUMOVIO

colectiv. De aceea, am construit la Iași o cultură organizațională bazată pe deschidere, educație și responsabilitate asumată. Nu ne limităm doar să asistăm la

schimbările din industria auto; noi suntem motorul lor, integrând expertiza locală în fluxul global al mobilității viitorului.

Acțiune prin educație și parteneriat

Am ales să fim proactivi încă de la început. Pentru noi, colaborarea cu mediul academic nu este un simplu concept de PR, ci o investiție directă în viitorul regiunii. Am deschis ușile noastre facultăților și am oferit studenților acces la tehnologiile care definesc mobilitatea modernă: de la sisteme de conducere autonomă la soluții complexe de siguranță activă.

Prin programe de mentorat și de practică, formăm astăzi liderii de mâine în inginerie și software. Fiecare inițiativă susținută – fie că vorbim despre dotarea laboratoarelor universitare sau despre sprijinirea tinerilor prin burse de studiu – confirmă viziunea noastră: tehnologia are valoare reală doar atunci când servește progresului uman și consolidează comunitatea.

20 de ani în cifre: Impactul unei viziuni asumate

Impactul AUMOVIO în Iași și în întreaga regiune de Nord-Est este fundamentat pe rezultate concrete. Aceste cifre nu sunt doar indicatori de performanță, ci mărturii ale unei prezențe active:

- **Peste 2.600 de specialiști** care definesc astăzi inovația în centrul nostru de cercetare și dezvoltare din Iași.
- **Mai mult de 1.500 de studenți** care au parcurs programele noastre de elită (internship, diploma project, summer practice), mulți dintre ei devenind piloni ai echipei noastre.
- **Sute de mii de ore de implicare voluntară** a colegilor noștri în proiecte de impact social, ecologizare și educație STEM în comunitățile locale.

- **Zeci de parteneriate strategice durabile** cu universitățile din toată zona Moldovei, care au transformat orașul într-un pol tehnologic recunoscut la nivel internațional.

„Investiția în oameni a fost întotdeauna fundamentul dezvoltării noastre la Iași. Am construit, în timp, un ecosistem în care tinerii au acces la educație aplicată, iar colegii noștri își pot dezvolta competențele într-un mediu stabil și orientat spre viitor. AUMOVIO rămâne un angajator responsabil și un partener de încredere pentru comunitatea locală”, a declarat Cristina Leca Ștefania, Manager HR AUMOVIO Iași.

20 de inițiative care rămân

Pentru a marca această aniversare, am selectat 20 de proiecte esențiale care reflectă spiritul AUMOVIO. Acestea nu sunt acțiuni punctuale, ci inițiative durabile care continuă să producă efecte în educație, protecția mediului și dezvoltare civică. Am ales să ascultăm nevoile orașului, să decidem direcții de impact și să construim soluții care rămân relevante. Această abordare reflectă mindset-ul nostru: nu căutăm succesul efemer, ci construim fundații pentru deceniile următoare.

Un nou capitol. Independență și viziune globală

Septembrie 2025 a marcat o transformare istorică: AUMOVIO a devenit o companie independentă. Această nouă etapă ne oferă autonomia necesară pentru a accelera inovația și pentru a răspunde mai agil provocărilor pieței globale. Suntem astăzi un lider în tehnologii pentru mobilitate autonomă și conectată, operând la cele mai înalte standarde de siguranță.

Deși viziunea noastră este globală, punctul de sprijin rămâne Iașul. Comunitatea locală reprezintă partenerul nostru strategic. Este firul roșu care ne ghidează de la succesele celor 20 de ani trecuți către oportunitățile imense de mâine.

Suntem aici, acum

Suntem aici de 20 de ani pentru a demonstra că Iașul poate genera tehnologie de top, capabilă să salveze vieți și să redefinească modul în care ne mișcăm. Mobilitatea viitorului nu este o destinație îndepărtată; este un proiect la care lucrăm în fiecare zi, împreună cu voi.

Suntem AUMOVIO Iași. We get things done. ●

PARTENERI

Fundația

HCLTech

tremend

genpact

DIGITAL STACK
Knowledge. Performance. Growth.

Optimism
WORKS

workit
innovation

klinia One partner.
All sorted.

PIXELANDIA
FOTU
Mugur Codinciu

AFACERI.RO
Outsourcing
TODAY

Ziarul de Iași
liderul presei ieșene
win public multimedia

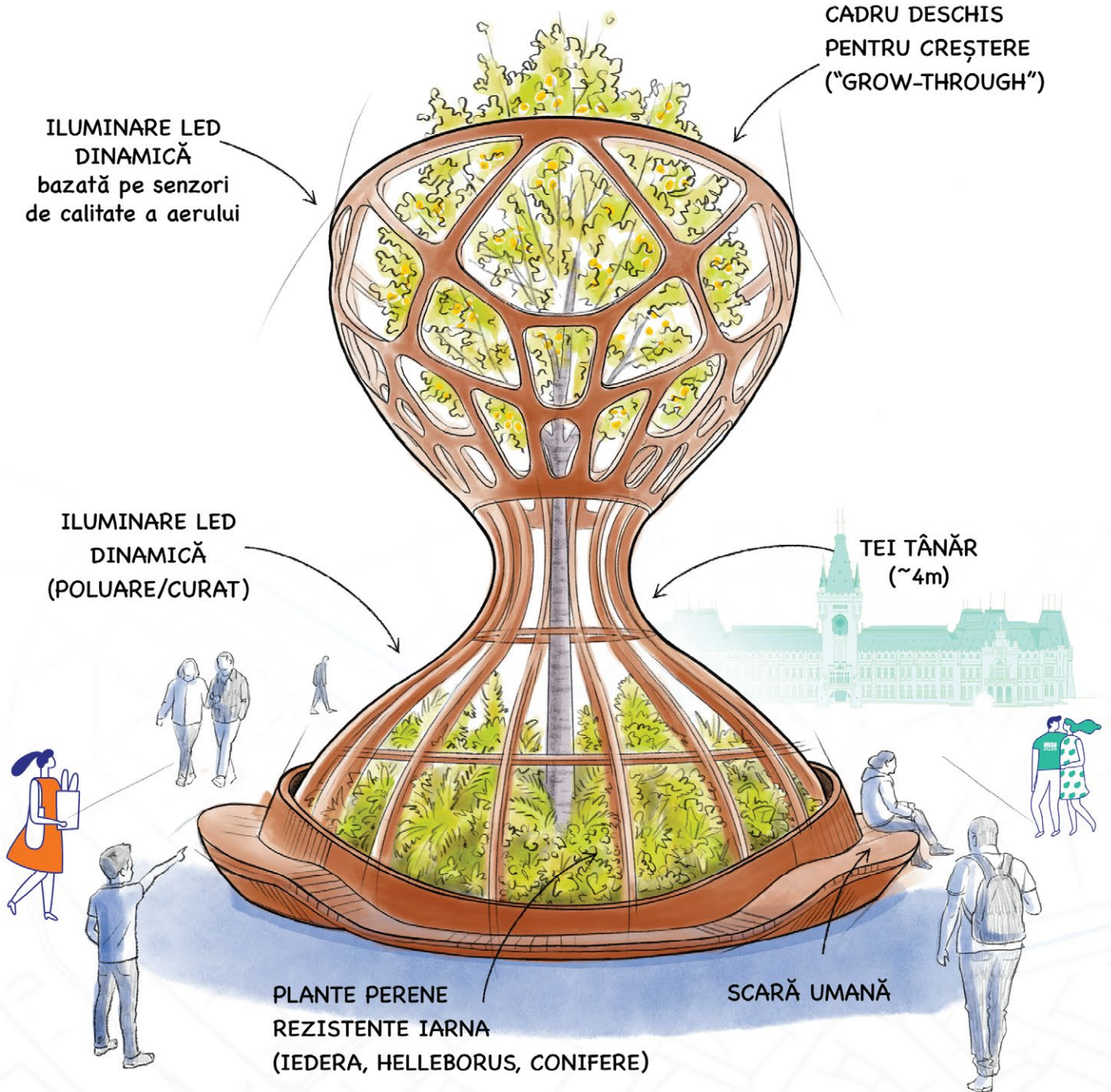

Asociații studențești la Iași

Clepsidra Vie Regenera

Timp pentru Viață

Păreră ta

contează

PREMIILE ECOSISTEMULUI REGIONAL DE TECH

PROJECTS

Educational

Top 50

Best

Prize

CSR

Office Design

COMPANIES

Start-Up of the Year

New entrant of the year

IT Company of the Year

Shared Services Center of the Year

PEOPLE

Manager of the Year

Tech Woman of the Year

Special Jury Prize

Prize for the entire activity*

PIN

AWARDS

2026

27 MAI

PINAWARDS.RO
#PINawards